

BURN
HATRED NOT
CHURCHES

WE WANT
PEACE & JUSTICE

Det brenner i Orissa

– Titusener av kristne forfølges i India s. 3

Hvorfor er det så stille . . .

I DAG synes VG det er viktig å fortelle meg at en finanskjendis må selge sitt palass til 120 millioner kroner – og at Wenche Myhre er på singletoppen.

Det katolske nyhetsbyrået AsiaNews forteller at det i helgen har vært et blodbad i Mosul, hvor kristne forsøkes utslettet av islamistiske terrorister. På en uke er 11 mennesker myrdet fordi de tror på den kristne Gud. Fortvilte appellerer de til verdenssamfunnet om hjelp mot det som betegnes som "nedslaktning" i en kontinuerlig "kampanje for å drive kristne ut av området". I det siste skal 5000 kristne ha måttet forlatt sine hjem – i tillegg til de 250 000 (av ca. 800 000) som allerede har flyktet. Ikke så rart, med tanke på at det i helgen også har kjørt biler i nabolaget Sukkar med følgende budskap over høytaleren: "Kristne ut av byen, hvis ikke blir dere ofre for flere angrep!"

Gledelig er det da å lese i dagens Dagbladet at norske myndigheters økonomiske krisepakke skal gi meg "rentejubel" – og dessuten at kaffe, krydder og sjokolade kan gjøre meg slank.

I går ble enda en kirke i India påtømt. Denne gang var det St. Anthony-kirken i Yedavanahalli ved Bangalore som ble rammet – og føyer seg inn i rekken av 181 raserte eller nedbrente kirker de siste få ukene. For få dager siden ble en kristen far og hans sønn hugget i hjel med øks. De ble drapsoffer nr. 60 og 61 i den systematiske

kampanjen for å fordrive kristne fra delstaten Orissa i verdens største demokrati. Situasjonen betegnes som en massakre.

Dagsavisen gir meg i dag den skremmende nyheten at "Ruskeværet [finanskrise] kommer til å ramme oss også".

Jeg lurer på hvordan været er i Orissa i dag – eller i Pakistan, hvor Gulsher Masih og hans datter Sandal torsdag ble arrestert for angivelig blasfemi. Det spredte seg rykter i landsbyen Tehsil Chak Jhumra i Faisalabad om at de to kristne skulle ha revet ut noen sider av Koranen. Historien spredte seg til omkringliggende moskeer og landsbyer, hvoretter en stor mobb marsjerte til deres hjem og krevde at de måtte dø. Uten politiets inngripen ville de ha blitt lynsjet. Pakistans kontroversielle blasfemiparagraf har på ny rammet sårbare kristne.

Interessant er det da at Nationen i dag vektlegger at eksporten av juletrær er tredoblet.

Apropos jul – rundt juletider i fjor innledet katolikker i Hanoi fredelige demonstrasjoner for å få tilbakelevert kirkelig eiendom som er konfiskert av kommunistmyndighetene. De fredelige demonstrasjonene pågår ennå. Forhandlingene mellom regjeringen og Kirken brøt sammen i februar, og katolikkenes bønnevigilier ved redemptoristenes kloster og Hanois tidligere nuntiatur fikk enda større

tilslutning. I september slo politiet til og lyktes med å stenge av området. Medie- og svertkampanjer mot kato-likkene, som også er fysisk angrepet av mobb uten at de store politistyrkene grep inn, pågår med full styrke. Vietnams syv millioner katolikker lider under tung diskriminering og kontinuerlig overvåkning. Allikevel gir de ikke opp sin kamp for rettferdighet og fortsetter demonstrasjonene – de største i landets historie etter at kommunistene overtok makten i 1954. Situasjonen er dramatisk.

Historiene over er ikke bare Iraks, Indias, Pakistans eller Vietnams skam. Det er også Norges, Europas og verdens skam. Bortsett fra noen svært få stemmer, blant annet Amnesty, har knapt noen organisasjoner eller myndigheter våget å si noe om massakren i Orissa. Mang en regjering og organisasjon som ellers er raskt ute med å forsvare forfulgte minoriteter, velger en tilsynelatende likegyldig linje i møte med nedslaktningen av kristne i Irak. Et hederlig medieinntak er den kristne avisen Vårt Land, som i dag slo den opp på førstesiden. Sårbare i minoritetskristne i Pakistan fortviler – uten at de tildeles den minste avisspalte. Den katolske kirke i Vietnam ber om internasjonal og politisk støtte – og fikk det forrige uke av Amnesty – men møtes ellers av rungende og symptomatisk taushet.

Hvorfor er det så stille??!

Kristine Dingstad

BROEN - Katolsk kirkeblad hvori opptatt «Klippen» (Midt-Norge, 1950-78) og «Stella Maris» (Nord-Norge, 1950-68)

Utgis av: Norsk Katolsk Bisperåd.
Nr. 5. 2008 Årg. 49. ISSN 0804-9297
Oslo katolske bispedømme Tlf.: 23 21 95 03
Trondheim Stift Tlf.: 73 52 77 05
Tromsø Stift Tlf.: 77 68 56 04

Adresse: Akersveien 5, 0177 Oslo
Faks: 23 21 95 01
E-post: broen@katolsk.no
WWW: www.katolsk.no/broen

Redaksjonssekretær:
Heidi Øyma (HØ) Tlf.: 23 21 95 03

Korrespondent Nord-Norge:
Thomas Sivertsen (TS). Tlf.: 75 56 34 81
Midt-Norge-kontakt:
Stiftskontoret Tlf.: 73 52 77 05, Faks: 73 52 87 90

Redaktør:
Kristine Dingstad (KD)

Redaksjon:
Sr. Anne Bente Hadland OP (ABH)
Per Einar Odden (i permisjon) (PEO)
Kristina Solum (KS)
Gunnar Wicklund Hansen (GWH)

Grafisk utforming:
Peter Bjerke

Forsiden:
Kvinner og barn demonstrerer mot volden mot kristne i India. Foto: © SCANPIX

Trykk: JMS Mediasystem AS
Opplag: 28.700

Gaver til Broen fra utlandet:
DnB Nor Bank ASA
Postadresse
0021 Oslo

BIC: DNBANOKKXXX
IBAN: NO0416022553767

Det brenner i Orissa

– verste systematiske forfølgelse av kristne på mange år

Den 23. august ble den fundamentalistiske hindulederen Swami Laxmanananda Saraswati fra gruppen VHP (Vishwa Hindu Parishad) myrdet i delstaten Orissa i India. Maoister påtar seg ansvaret, men kristne er gjort til syndebukk. Dette har utløst en massiv voldsbølge mot kristne i Orissa, og volden har spredt seg videre til andre delstater. Per 4. oktober er 61 kristne drept, 50 000 er på flukt og 4000 kristne hjem, 181 kirker/kapeller og 13 skoler og sosialsentre er brent til grunne.

SARASWATI OG VHP har i flere tiår anklaget kristne for å konvertere stammefolk og kasteløse med tvang, løgner og løfte om økonomiske fordeler. Deres antikristne kampanje er støttet av landeiere og handelsmenn, som frykter at stammefolk og kasteløse skal oppnå politiske rettigheter og posisjoner. Hinduradikale truer med å drepe alle som ikke rekonverterer til hinduismen, og hovedmål er prester, nonner og øvrige kristne ledere.

Brutalt

Her er et lite knippe historier som belyser den dramatiske situasjonen:

Katolikken Vikram Nayak ble den 24. august myrdet og kuttet i to. To av hans venner ble så kraftig banket opp at de døde to dager senere.

Iswar Digal og Purinder Pradhan fra distriktet Kandhamal ble den 20. september myrdet og partert. Digal ble stanset av en gruppe hinduekstrem-

Foto: AsiaNews – www.AsiaNews.it

mister da han sammen med sin kone forsøkte å komme seg til en flyktningleir – etter at deres hjem var påtent og brent ned. Pradhan ble partert, lagt i en bastsekk og kastet i en dam.

Den 2. oktober ble den kristne faren Dushashan Majhi og hans 15 år gamle sønn hakket til døde i landsbyen Sindhupanka i Kandhamal-distriktet. De ble midt på natten slept ut av sitt hjem, som dagen før var blitt vandalisert, og hugget i hjel med øks.

Sr. Karuna fra kongregasjonen Jesu Dyrebare Blod forteller: "Kvinner antastes og utsettes for overgrep, og ekstremistene gjør som de vil med dem."

Missionary of Charity-søsteren M. Suma beretter at "kristne landsbyer jevnes med jorden. Skrekkslagne karmelittnonner har måttet flykte fra klosteret sitt og skjule seg i skogene."

En kilde i Kandhamal forteller at nesten alle kristne familier i en landsby "overga seg" og rekonverterte til hinduismen. Som et bevis på sin overgivelse skal familiene ha blitt tvunget til å sette fyr på kapeller og kristne familiers hjem.

Selv i flyktningleirene for fordrevne kristne foregår det forfølgelse, og prester og søstre i leirene må skjule sin identitet. En anonym nonne i flyktningleiren i Raikia, Kandhamal, forteller: "Jeg har aldri før sett noe lignende. Ja, jeg har sett naturkatastrofer som tsunamier, jordskjelv og sykloner, men ingenting så grusomt som dette. (...) Brutaliteten kjenner ingen grenser. Torturen og ødeleggelsen har nådd nivåer man ikke kan forestille seg."

Passive myndigheter

Kristne organisasjoner i India kritiserer lokale og sentrale myndigheter for passivitet i møte med volden. Spesielt ber de om at radikale hindugrupper må forbys som "terroristorganisasjoner". VHP, RSS (Rashtriya Swayamsevak Sangh) og BD (Bajrang Dal) har som mål å utrydde minoriteter og alle andre religioner og har politisk beskyttelse i BJP (Bharatiya Janata Party), som for tiden er i opposisjon på sentralt hold men sitter i maktposisjon i Orissa.

– Vi står som lamslåtte vitner til den verste systematiske forfølgelsen av kristne på mange år, sier informasjonssjef Jon-Geir Dittmann i Norsk Misjon i Øst. Akkurat som keiser Nero i Romerriket la skylden på de kristne for Romas brann, så blir de kristne igjen gjort til syndebukker. Det skjer paradoksalt nok i India som er verdens største demokrati. Dette må vi protestere mot!

Oslo katolske bispedømme har gjort nettopp dette, ved at Kommisjon for rettferdighet og fred den 3. oktober har sendt utenriksminister Jonas Gahr Støre en appell om at Norge tar opp situasjonen med indiske myndigheter og blant annet ber dem vurdere forbud mor de nevnte organisasjonene.

– Vi ser frem til klare og sterke norske initiativ i denne saken overfor indiske myndigheter. Det er nå påkrevet, heter det i appellen.

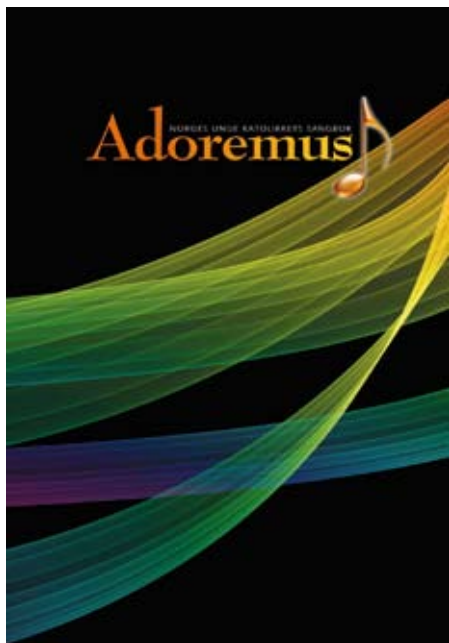
KD

Kilder: AsiaNews / Norsk Misjon i Øst / www.katolsk.no

Ny sangbok for barn og unge:

Adoremus er her!

av Marta Bivand Erdal

Tidligere i høst ga Norges Unge Katolikker ut en ny barne- og ungdomssangbok til bruk i Den katolske kirke i Norge. Boken heter Adoremus og har vært i emning over lengre tid. Broen bringer her et intervju med leder for sangbokprosjektet, Konrad Tywoniuk.

Konrad, kan du fortelle litt om bakgrunnen for den nye sangboken vår? Hvorfor trenger vi en ny sangbok, og hvorfor heter den Adoremus?

– **SANG OG MUSIKK** er viktige bestanddeler i vårt kirkeliv, ment til å hjelpe mennesket på vei mot forståelse og opplevelse av de guddommelige mysterier vi tar del i gjennom liturgien og bønnene. I barne- og ungdomsarbeidet har disse verktøyene en tilleggsfunksjon – nemlig å være hjelpemidler til evangelisering og bygging av fellesskap. En sang har derfor en dobbel utfordring; på den ene side skal den nå frem til "målgruppen" – i vårt tilfelle er det barn og ungdom. Den må altså være tilgjengelig i språk og form, være gjenkjennelig og, ja, fengende. På den annen side skal sangen løfte våre tanker mot Gud, takke ham og lovsynge ham. Sangbokkomiteen har jobbet med dette perspektivet for øye, og prøvd å gjøre et utvalg av sanger som både er gode og "fengende" og samtidig dypt åndelige.

– Vi trenger en ny sangbok i Kirken i Norge for å nå ut til barn og ungdom i dag! De lever i et samfunn som har forandret seg mye i løpet av de siste 15 årene. Sterke kommersielle krefter bruker musikk til å propagere livsstil som ikke er forenelig med Jesu og Kirkens lære, og dette er vår slagmark. Her kan vi komme på banen med sanger som er fulle av glede, som har innhold og mening. Jeg tror også at den kirkelige hverdagen har forandret seg parallelt, med en voksende interesse for liturgi spesielt hos de unge. Her har vi en uvurderlig sangskatt å ta av, spesielt den gregorianske sangen! Vi finner også mye fantastisk polyfon sang som har sitt utspring i de norske klostrene. Derfor er Adoremus (lat. "la oss tilbe") et godt navn på en sangbok som ønsker å formidle entusiasme og glede med et godt fotfeste i Kirkens "eget språk."

Adoremus er jo, som også Jubilate, et godt navn for en katolsk barne- og ungdomssangbok. Hva er visjonen for den nye sangboken?

– Vi håper boken kan være anvendelig i alle sammenhenger i barne- og ungdomsarbeidet – til møter i ungdomslaget, i katekesen, i messer, andakter, private aftenbønner. Vi håper også at Adoremus kan være et godt hjelpemiddel for en fordypet interesse for troen og at den kan inspirere ungdommer til å be mer sammen. Visjonen er at sang og musikk blir en mer integrert del av ungdomsarbeidet og at stadig flere ungdommer velger å leve og engasjere seg i Kirken og velger Jesus som Herre i sitt liv!

Dere har brukt en hel rekke kilder i arbeidet. Kan du si litt om hvor inspirasjonen til innholdet i Adoremus er kommet fra?

– Inspirasjonskildene har vært mange og knyttet til våre erfaringer i Kirken. Spesielt viktig er det å trekke frem verdensungdomsdagene. Her har vi møtt den verdensomspennende og universelle Kirken, som på den ene siden har inspirert og på den annen side skjerpet vårt kritiske blikk. I forlengelsen av dette kan man kanskje si at pave Johannes Paul II også har inspirert oss gjennom skrifter og prekener og møter. Som en god hyrde stimulerte han vår interesse for det vakre og sanne, for Kirkens skatter samtidig som han utfordret hver og en til en fornyet innsats for å spre Evangeliets ord til ungdommer i Europa og Norge, både i og utenfor Kirken. Paven var tålmodig med ungdom og elsket deres autentiske uttrykksformer, samtidig som han også stadig advarte mot overfladiskhet og tomme former.

– Av andre inspirasjonskilder vil jeg også gjerne trekke frem de katolske klostrene i Norge, spesielt karmelsøs-

trene i Tromsø og dominikanerinnene i Oslo (både på Majorstuen og Lunden), og spesielt den store inspirasjonen fra andre kristne kirkesamfunn som jobber aktivt med ungdomsarbeid. Det er dessuten viktig å trekke frem ungdommene selv, deres brennende engasjement og glede!

Hvordan er Adoremus bygget opp? Hvordan tror du den vil være å finne frem i for folk som skal bruke den f.eks. til barnemesser eller på et møte i ungdomslaget?

– Boken består av tre hoveddeler: liturgisk musikk (de faste messedeler, melodier til Fader Vår, Halleluja osv.), sanger fra Taizé og andre salmer og sanger. Vi har også lagt opp et omfattende register som grupperer sangene etter tema og liturgiske sammenhenger (for eksempel aftenbønn, offertorium og lignende). Det er også et eget register over barnesanger og sanger som passer for barn – dette håper vi kan gjøre boken enkel å bruke i katekesesammenheng og i barnemesser.

Konrad Tywoniuk med noen av kildene brukt i arbeidet. Foto: Helene Fongen

føler jeg at de alle er del av samme helhet. Kanskje de vil inspirere til å danne små kor eller band rundt omkring? Jeg håper også at utgivelsen

En sang skal nå frem til målgruppen. Den må være tilgjengelig i språk og form, være gjenkjennelig og fengende. På den annen side skal sangen løfte våre tanker mot Gud, takke ham og lovsynge ham.

Er det noen ting du selv vil trekke spesielt frem i forbindelse med innholdet i Adoremus?

– Jeg vil trekke frem barnesangene. Vi har jobbet spesielt mye med å få med et stort utvalg sanger beregnet spesielt for barn og har også med enkle melodier til de faste messeleddene.

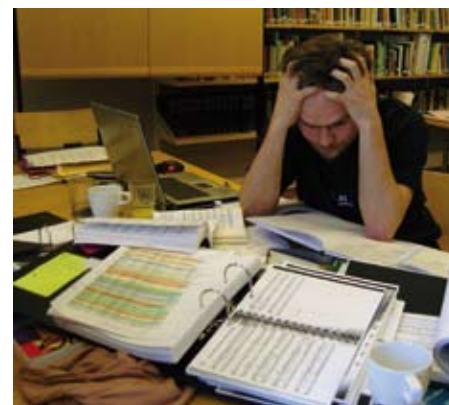
Hvis du til slutt får komme med et håp eller et ønske i forhold til bruken av Adoremus i tiden som kommer, hva ville det være?

– Jeg håper at alle sangene i Adoremus blir like mye brukt og elsket. Noen av dem er vanskeligere og mer komplekse enn andre, men på en måte

av boken ikke vil være slutten men heller begynnelsen på en ny giv for ungdomsarbeidet i Norge, og at den vil inspirere til diskusjon og nye tanker om musikk og evangelisering. Og selvfølgelig håper jeg den vil styrke vår bønn og våre liv i Gud!

Intervjuet har tidligere stått på trykk i Credimus. Lett bearbeidet.

ADOREMUS KOSTER KRONER 160 og kan kjøpes i St. Olav Bokhandel. Ved kjøp av minst ti eksemplarer kan boken bestilles direkte fra NUKs sekretariat: nuk@nuk.no telefon 23 21 95 40.

Det sa stygt ut flere ganger under prosessen ... Foto: Helene Fongen

MUSIKK BRUKT I LITURGIEN er ikke et mål, men et middel. Den skal ikke trekke oppmerksomheten mot seg selv, men være en hjelp i bønne og trosformidlingen. God liturgisk musikk hjelper til å fokusere på Gud. Vi håper utgivelsen av Adoremus vil bidra til fremdeles høy liturgisk bevissthet og hjelpe mange i utviklingen av deres bønne- og trosliv.

Når Norges Unge Katolikker nå utgir en ny sangbok, har de gjort hele Kirken i Norge en stor tjeneste. Vi takker for dette og oppfordrer menigheter, skoler og andre til flittig bruk av det nye hjelpemiddelet vi har fått.

(Fra overhyrdenes innledning)

Stella Skjold blir pensjonist:

En generasjon i en menighets liv

I nærmere tredve år har Stella Skjold "holdt fortet" i St. Svithun menighet i Stavanger, og det har hun gjort så godt at alle – både menighetens prester og medlemmer – bare gikk og grudde seg til den dagen hun fylte 70. For hva gjør de i St. Svithun menighet uten Stella på kontoret?

STELLA, som er engelsk av fødsel, kom til Stavanger i 1961 som nygift med Bjørn Skjold, som hun fikk tre sønner med. Sønnene har etter hvert gitt henne 7 barnebarn. Hun var anglikaner da hun kom, men konverterte i 1965, og siden har hun vært et trofast medlem av den en gang så lille menigheten, som nå – i likhet med alle andre – har vokset seg ut av alt som heter kirker og menighetslokaler. Vi har bedt henne fortelle litt om menighetens utvikling de årene hun har arbeidet der, og også litt om gleder og vanskeligheter i arbeidet.

En eksplosiv utvikling

I 1981 begynte hun å arbeide som menighetssekretær. Da tallet St. Svithun menighet 1380 sjeler, i hovedsak en "kontinental blanding" og nordmenn. "I menigheten den gang var det også en sterk engelskspråklig og en franskspråklig gruppe, begge relatert til oljeindustrien," forteller hun, "men de eksisterte som to parallelle menigheter, det var ikke snakk om integrering, og den franskspråklige gruppen har nå opphørt." I de første årene ble det vietnamesiske innslaget stadig større, og det kom også polakker til, selv om den største bølgen fra den kanten er kommet til i de siste årene.

I dag er det over 4000 medlemmer i denne menigheten som dekker Rogaland på sørsiden av Boknafjorden i tillegg til Ryfylke. Foruten i Stavanger, feires det ukentlig messe i Sandnes, og hver måned i Egersund og på Jørpeland. "Nå har vi heldigvis fått en

polsk prest her, og det letter trykket i kirken om søndagen. P. Zygmunt Majcher OFM reiser dessuten hver fjortende dag til Finnøy og Eigerøy og holder messe på polsk. Da kommer han alltid tilbake med mange nye navn!" Det bringer straks samtalen over på data og menighetsregister. Det har vært den store vanskeligheten i årenes løp, skal vi tro Stella, men med Orgsys og datakyndig kapellan i bakgrunnen, har det gått likevel.

Mange ulike prester – én sekretær

I 1981 var de amerikanske Oblatfødrene der: Alex Kons, Norman Volk, Michael Bradley, Lon Konold, deretter p. Ellert Dahl OP og maristene Jacob Boekema, Rory Mulligan og Erik Ruud, foruten flere vietnamesiske prester, deriblant Paul Chieu og Simon Linh, og prestene i de senere år: Rolf Bowitz, Irek Zielinski, Frode Eikenes, Reidar Voith og Oddvar Moi. I tillegg både fillipinske og polske sjelesørgere.

Du har alt i alt hatt med et tyvetalls prester å gjøre i løpet av tjenesten, hva vil du si om det?

"Jeg har lært å innrette meg," ler hun, "men det er i grunnen fint at det er en sirkulasjon når det gjelder prester. Det kommer inn mennesker med nye ideer som kan rette opp skjevheter (som der alltid vil være) etter forgjengeren. Og jeg har jo valgt å bli her, og har hatt det bra."

Prekær plassmangel

Da Stella begynte i 1981 hadde St. Svithun kirke vært gjennom en utvidelse på 1950-tallet og sto foran byggingen av helt ny kirke som sto ferdig i 1983. Nå starter det igjen – menigheten håper å kunne starte utvidelsen av kirken på nyåret. Noen av menighetens eiendommer er vernet og kan ikke rives eller bygges ut. Det er et stort problem. "Plassmangelen er prekær. Vi må dele barna opp i flere klasser for å få plass til undervisningen, og det er aldri tale om å samle hele menigheten annet enn når vi hvert år til Kristi Kongefest låner Stavanger

Stella dagen hun feiret 70årsdag i menighetssalen 15. august
Fotograf: Pål Skjold

Domkirke. Det er godt å være der og vite her har våre trosfeller feiret messer i flere hundre år forut for oss. Ellers er det den flerkulturelle festen som er et forsøk på å samle folk, men der visere lokalene sin begrensning. Det er faktisk bare plass til dem som opptre, lager mat og familien deres, så alle de andre holder seg vekk! Det er veldig leit. Men når det er sagt, så vil jeg allikevel understreke hvor flott jeg synes det er å tilhøre en kirke hvor mennesker fra hele verden har tilhørighet og søker seg til."

Hva nå?

Nå er Stella fylt 70, men tar fremdeles telefonen i St. Svithun. Det varer imidlertid ikke lenge. Den 1. november overtar Sandra Quezada. Hun er chilensk og har både norsk og engelsk som språk i tillegg til morsmålet. "Da skal jeg lære henne opp og vikariere for henne i januar mens hun er i Chile, men så er det over!" Hva i all verden gjør hun da? "Da skal jeg fortsette som frivillig i menigheten!"

- ABH

Nytt om kirkeutvidelsen i Stavanger

PLANENE FOR UTVIDELSEN av St. Svithun kirke foreligger nå, og arbeidet kan trolig komme i gang før jul etter at reguleringsplanen for tiden er til offentlig høring og ventelig blir endelig vedtatt med det første. I den eksisterende kirken er det 300 plasser, den nye vil ha bortimot 600. Den vil i tillegg bli utstyrt med "gråterom" (det vil si rom for foreldre med små barn), to skrifteom, utvidet sakristi, rom for renhold og håndtering av blomster og toaletter. Arkitekt for utvidelsen er Grete Stuen ved Link Signatur Arkitekter på Sandnes.

Menighetens eiendommer består i tillegg til kirken av flere hus fra ulike epoker. Det ble opprinnelig søkt om tillatelse til å rive og bygge nye kontor- og møteromsbygg, men dette ble avslått fordi bygningene anses som vernverdige. Uansett er det ikke penger til dette nå. Det vil koste ca. 20 millioner kroner å gjennomføre prosjektet med å utvide kirken, så i menigheten satser man på at givergleden holder seg!

- ABH

Møt bror Bøjte – gatebarnas beskytter

Den verdenskjente broder **Bøjte Csaba**, grunnlegger av Stiftelsen St. Frans i Déva, kommer til Norge den 8. - 10. november, invitert av norske studenter i Ungarns prosjekt "Studenter hjelper studenter" (ANSA Ungarn).

Déva er hovedstad i fylket Hunedoara i Transilvania, Romania, og har en stor ungarsk minoritet. Siden 1992 har Déva blitt senter for en karitativ livredningsaksjon for foreldreløse og handikappede barn. Under Caeuscescus diktatur var alle kvinner pålagt å føde minst fire barn for å bidra til å grunnlegge det nye Dacia – dakernes rike. Etter jernteppets diktatorens fall (1990) ble de tusenvis av foreldreløse, handikappede og sultne gatebarnas tragedie åpenbart. Områder lider fremdeles av følgene etter diktaturet – ikke minst de fattige, arbeidsløse og minoritetene.

Fransiskanerpater Csaba Bøjte svarte for 13 år siden på gatebarnas rop om brød og kjærlighet. Bror Bøjte tok tilbake klosteret, som var blitt stengt under kommunistregimet og lenge sto

tomt. Her skapte han et hjem for barna. Etter hvert som antall barn økte, bygget han hjem og barnehage av gammel panel og omgjorde klosteret til skole.

I dag forsørger Stiftelsen St. Frans i Déva mer enn 1500 barn ved hjelp av gaver, og det er opprette filialer flere steder i Transilvania.

De fleste av barnehjemsbarna fullfører videregående skole og blir tatt opp på universitetet, hvor mange er avhengig av å bo studenthjem betalt av stiftelsen. Det nåværende studenthjemmet er overfylt, med sine 30 studenter. Da man venter og håper på en stor skare av studenter fra barnehjemmene, siden utdanning er nøkkelen til en god fremtid, trenger man nå et nytt studenthjem.

ANSA Ungarn, organisasjonen for norske studenter i Ungarn, har engasjert seg i prosjektet. Det nye hjemmet vil koste ca. kr. 2500-3000 per kvm, og studentene håper å samle inn nok til å bygge minst 200-300 kvm. Til dette trenger de drahjelp. Derfor er bror Bøjte invitert til Norge.

LØRDAG 8. NOVEMBER KL. 17.00 kan du møte bror Bøjte i Oslo, i St. Olav kirkes menighetssal (Akersveien 5).

I tillegg leser han messen på ungarsk i St. Josephs kirke (Akersveien 6)

SØNDAG 9. NOVEMBER KL. 14.00.

Vil du ha en bank som kjenner deg?

Janne Larsen
kunderådgiver
Tlf. 38 17 35 96

Mange kjenner oss som banken for kristne organisasjoner i Norge. Det du kanskje ikke vet, er at vi også kan være din bank. Vi har lang erfaring med oppfølging av personkunder over hele landet.

Ta kontakt på telefon 38 17 35 00 eller www.sparebankenpluss.no for mer informasjon. Det er alltid hyggelig å prate med kjentfolk.

Gravridderne i Norge: – Vi vil hjelpe Kirken i Det hellige land

Hvorfor er det etablert gravriddere i Norge?

KNUT: Oppdraget som gravriddere og -damer er gitt av paven, er ikke lokalt avgrenset med hensyn til hvem som kan hjelpe. Da Pius IX i 1847 reetablerte *Det latinske Patriarkatet av Jerusalem* og samtidig formaliserte *Ridderordenen av Den hellige grav i Jerusalem*, ga han disse to historiske institusjonene de samme oppgaver og mål: å tjene kristne i Det hellige land. Patriarken skulle gjøre dette på stedet, og ordenen over hele verden ved å gi støtte til Kirken der. Derfor er det viktig at vi finnes også her i landet. Selv om ordenen kan virke fremmed i Norge, burde dens oppdrag være velkjent. Det er dette vi må formidle til allmennheten, og hva er vel da ikke bedre enn å gjøre det gjennom Broen!

HELENE: Oppdraget å støtte kirken i Jerusalem gjennom forbønn og almisser, er noe som Paulus tar opp brevet til Romerne (15,26). Også i dag er dette viktig. Situasjonen er for tiden svært dramatisk for de kristne i området, mange føler seg presset til å flykte derfra. Situasjonen er så dramatisk at det uten ytterligere hjelp bare er et tidsspørsmål hvor lenge det vil finnes kristne der. Vi i Norge kan hjelpe Kirken i Det hellige land, og damer og riddere av Den hellige grav har et spesielt ansvar for dette.

P. ARNE: Ordenen kan virke fremmed i en norsk kontekst, men den er en viktig institusjon i Kirken og står direkte under Den hellige stol. Ordenen ønsket å etablere seg i Norge, og vi kan kanskje se det som en normalisering av Den katolske kirke i Norges plass i verdenskirken.

Hvorfor er det viktig å arbeide for de kristne i Det hellige land?

KNUT: Å opprettholde et kristent nærvær i landet hvor vår Herre ble født, levde og ofret sitt liv for oss, er

Hva gjør vaskeekte gravriddere og damer i Den katolske kirke i Norge? Hvem er disse ridderne – og hvordan kan de vokte Den hellige grav her oppe i nord? Broen har tatt en prat med tre av Norges ni riddere og damer – storprior Arne Kirsebom, magistral delegat (leg leder) Knut Arstad og dame Helene Lund – for å bli kjent med deres kall og pavelige oppdrag.

Knut Arstad er magistral delegat, altså leg leder, i ordenen i Norge. Her i St. Olav domkirke, Oslo, ved ordenens presentasjon den 11. august.

helt avgjørende og noe vi ikke kan tillate gå tapt. I så fall ville vi miste et fundament for vår tro og en avgjørende del av den vestlige sivilisasjons opprinnelse. Det pastorale arbeid som nå utføres av Den katolske kirke i Det hellige land, er selvfølgelig særlig rettet inn mot hellige steder og Evangeliet som ble nedskrevet nettopp der. Hver dag hjelper Kirken mennesker til å gjenoppdage Jesu lære på de sentrale stedene i åpenbaringen. Dette blir levende steder for dem. Men det er ikke gitt at det alltid forblir slik. Den apostoliske delegaten erkebiskop Pietro Sambi uttalte for noen år siden at han ikke fryktet for de hellige stedene. De gir store inntekter til landene og blir derfor respektert. Men for at de hellige stedene skal forbli levende, må kristne bli værende. Hvis ikke, vil vi ifølge erkebiskop Sambi sitte igjen med "kalde museer og ikke lenger et sted fylt av liv". Ordene er fra 2004, og forholdene er ikke blitt enklere etter dette. La meg illustrere den alvorlige situasjonen med Israel som eksempel. Kristne utgjør der kun

Helene Lund utenfor Notre Dame i Paris, hvor hun den 24. mai i år ble tatt opp som dame i ordenen.

2 % av befolkningen. Dette alene vitner om problemet. Når vi i tillegg vet at de representerer hele 26 % av folk som emigrerer, ser vi betydningen av at det arbeides aktivt og målrettet for å legge forholdene til rette for at kristne kan bli værende og leve fullverdige liv i sine hjemland. Det er dette oppdraget gravridderne har mottatt av paven.

Hva gjør den norske gruppen av riddere og damer?

HELENE: Vår viktigste oppgave er å gi rundhåndet til Kirken i Det hellige land, minst 500 Euro i året hver. Der- nest følger to oppgaver som er like viktige: Å be for Kirken der og å ta troen på Jesu død og oppstandelse alvorlig i eget liv – å følge Jesus. Det er også forventet at vi deltar i ordenens liv. Det består av månedlige messer med påfølgende samtaler til åndelig oppbygging, samt feiring av ordenens festdager. I Norge er vi en liten gruppe, derfor faller det også mange praktiske oppgaver på de fleste av oss for at ting skal fungere.

KNUT: Ordenens mål blir vanligvis framstilt i fire punkter: 1) Å styrke medlemmenes åndelighet, slik at de kan leve livet i troskap til paven og i samsvar med Kirkens lære; 2) å opprettholde og hjelpe Kirkens institusjoner i Det hellige land, særlig *Det Latinske Patriarkatet i Jerusalem*; 3) å bidra til bevaringen og utbredelsen av troen i landene, samt interessere katolikker over hele verden i dette arbeidet; 4) å opprettholde Kirkens rettigheter i Det hellige land. I den senere tid har vi på møtene våre, på oppfordring fra stormagisteriet, gjennomgått pave Benediks ecyklika *Spe Salvi*. Vi deltar også på retretter, for å fremme refleksjon over ordenens spiritualitet og det personlige engasjement. I tillegg arbeider vi for å gjøre ordenens oppdrag kjent i Norge, blant annet gjennom en større konferanse, egne nettsider og foredrag.

Hva betyr drakten dere bærer?

HELENE: Drakten er kanskje det mest fremmedartede. Den symboliserer troens utrustning, gitt oss av Gud for å kjempe den gode strid – en strid hvor våpnene er kjærlighet og barmhjertighet, som det står i Paulus' brev til Efeserne (kap. 6). Når vi ikler

Gravridderne i Norge ble formelt presentert for OKB i en messe i St. Olav domkirke den 11. august. Storprior Arne M. Kirsebom er nr. to fra venstre.

oss de praktfulle kappene, gjør jeg det med litt skjelvende hender og med den overbevisning at jeg kun kan gjøre det ved Guds hjelp.

P. ARNE: Drakten er et tegn på kallet vi har påtatt oss. Korset om halsen, Jerusalem-korset, symboliserer Jesu fem sårmerker. Rødfargen er blodets farge. Den hvite kappen ridderne bærer er tegn på den renhet vi er kalt til å leve som kristne.

Hvorfor valgte du å bli gravridder/dame?

HELENE: Jeg har vært i Jerusalem flere ganger, og møtet med de kristne der har gjort stort inntrykk og formet meg som kristen og teolog. Oppholdene i Jerusalem har engasjert meg og inspirert til arbeid for enhet og fred mellom kristne. Da ordenen etablerte seg i Norge, opplevde jeg derfor at jeg hadde et kall til dette. Det var godt å oppleve at Kirken hadde bruk for min tjeneste i arbeidet for Kirken i Jerusalem.

KNUT: Jeg konverterte i 1999, og etter noen år søkte jeg en måte å bidra i Kirkens liv på, utover det å være kirkegjenger. Hva var mitt kall? Jeg ba Gud om rettleiding, og få dager senere ble jeg spurt om jeg kunne ville delta i etableringen av ordenen i Norge og Sverige. Selv om gravridderne da var like fremmede for meg som for de fleste andre her i nord, hadde jeg alt fra ungdomsskolen av vært interessert i situasjonen i Midt-Østen.

Jeg tror derfor ikke det var tilfeldig at jeg fikk telefonen like etter min bønn om kall.

P. ARNE: Jeg ble spurt om jeg kunne være åndelig veileder i Norge. Ved at jeg ble generalvikar og flere nordmenn trådte inn, bestemte stormagisteriet i Vatikanet at Norge skulle etableres som en egen enhet, og jeg ble utnevnt til storprior for Norge.

Hva har det betydd for deg personlig å bli gravridder?

HELENE: Som lepperson i Den katolske kirke er det godt å kjenne at man kan finne sin plass og sin tjeneste tydeliggjort. Vi er alle kalt til å gjøre gode gjerninger, og for meg har det betydd mye å finne ut hvilke gjerninger jeg skal konsentrere meg om. Dette har betydd mye for meg.

P. ARNE: En bevisstgjøring av forhold jeg tidligere ikke har kjent så meget til, men som er sterkt knyttet til den kristne tradisjon.

KNUT: Jeg har funnet mitt kall.

KD

St. Sunniva

— mytisk og mystisk

Av Helge Magnus Iversen

I en ny artikkelserie presenterer Broen helgener som er født i, eller har særskilt tilknytning til Norge. Det står mye om disse på katolsk.no, og serien er en oppfordring til å bruke disse utmerkete helgenbiografiene mer aktivt. For selv blant katolikker er ikke kunnskapen om norske helgener alltid like god. Det er synd, for de utgjør en viktig og interessant del av norsk katolsk historie. Artikkelserien vektlegger disse helgeners forhold til sin samtid. Når vi leser, må vi huske at ingen er født som helgen, men i dåpen får alle potensial til å bli helgen; alle troende har et kall til hellighet. Kjennetegnet på en helgen er svært forenklet et menneske som i sitt liv og sin gjerning lar seg bruke av Gud slik at Guds hellighet gjenspeiles i dette menneske, synlig for verden. Vi har åtte norske helgener (i kronologisk rekkefølge): St. Sunniva, St. Olav, St. Hallvard, St. Magnus Orknøyjarl, St. Ragnvald Orknøyjarl, St. Eystein, St. Torfinn og Hellig kong Haakon 5. Det er også andre helgener som har vært feiret, og stadig feires i Norge, og disse presenteres i en egen artikkel.

DE FLESTE HELGENER er historiske personer. Santa Sunniva av Selja er et av unntakene. Historien om Sunniva og de hellige på Selja er tilsynelatende historisk dokumentert, men har visse hull. Historikeren Adam av Bremen skrev i 1070-årene om erkebispedømmet Bremen-Hamburg og omtaler helligstedet Selja. Uten å nevne navn eller sted gjengir han et sagn om de hellige syvsovere som hviler i en hule langt mot nord der 'skridfinnene bor'. Og videre: 'Andre forteller at noen av de elleve tusen jomfruer, som legenden forteller om, skal være kommet til dette stedet. Både følget deres og skipene ble begravd under et fjell som raste sammen, og her skjer nå undergjæringer. På dette stedet lot kong Olav bygge en kirke.' Adam av Bremen henviser altså både til kjente, eldre helgenlegender, og knytter det samtidig historisk opp mot kong Olav (Tryggvason). I sin krønike nevner Adam både St. Olav og St. Hallvard, men ikke St. Sunniva.

Første gang St. Sunniva dukker opp, er i Acta Sanctorum in Selio (Fortellingen om de hellige på Selja), som ble skrevet på latin like etter 1170, ca. 200 år etter de begivenheter Acta skildrer. Ca. 1190 skrev Odd Snorreson Munk på Island Soga om Olav Tryggvason, der begivenhetene på Selja omtales. Den islandske Flateyrabok som ble skrevet ca. år 1300, nevner også undrene på Selja. Snorre Sturluson (tidlig 1200-tall) nevner imidlertid ikke St. Sunniva eller Seljumennene i sin versjon av Olav Tryggvasons saga.

De mer anonyme hellige på Selja, Seljumennene, nevnes i langt tidligere kilder. De eldste utgavene av Gulatingsloven (fra 1020-årene, 50 år tidligere enn Adam av Bremen), Frostatingsloven og Eidsivatingsloven fastsetter Seljumannamesse 8. juli som messedag. Dagen er også nevnt i Hellig Olavs kristenrett som ble vedtatt på Mostertinget i 1024; dagen ble altså innført før 1020. Seljumanna-

Den hellige Sunniva. Fra et alterskap (1520-25) i Sandtorv kirke på Austevoll i Hordaland (revet rundt 1650). Nå i Bergen Museum. Foto: Nina Aldin Thune.

messe er derved den eldste messedagen Den katolske kirke feirer i Norge med spesifikk forankring i norsk kirkehistorie.

Disse kjensgjerningene forteller flere viktige ting: Allerede tidlig på 1000-tallet eksisterte en offisiell helgenkult knyttet til Selja i Nordfjord. Og feiringen av "de hellige på Selja" foregikk over mesteparten av det daværende Norge, sannsynligvis også utenlands, ettersom den er tatt inn i landskapslovene. Messedagen er viet De hellige på Selja. Sunniva er ikke nevnt, og dersom hun skulle vært sentrum for denne kulten, ville hennes navn vært knyttet til dagen fra starten av.

Så når og hvorfor dukker hun opp? Forfatteren av den snart 850 år gamle Acta Sanctorum in Selio tidfester beretningen til keiser Otto den stores

regjeringstid, altså siste halvdel av 900-tallet, og knytter den opp mot historiske personer som Håkon Sigrurdsson Ladejarl (ca 935-995), kong Olav Tryggvason (968-1000) og hans hirdbiskop Sigurd.

Acta er en vakker fortelling om en kristen, irsk prinsesse som trues av en hedensk høvding som vil gifte seg med henne: Hun står imot, og fylt av kjærlighet til Gud velger hun å forlate sitt land. Mange menn, kvinner og barn velger å følge henne. I tre båter uten årer, seil og ror legger de alt i Guds hånd og gir seg havet i vold. Vind og strøm fører dem til norskekysten. En båt driver i land på øya Kinn, de andre på øya Selja ytterst i Nordfjord. Der slo de seg til i fjellhuler ut mot havet, tjente Kristus i avhold, fattigdom og et rent liv, og skjulte seg for hedningene på fastlandet. Men hedningene oppdaget dem og klaget til Håkon jarl over at de fremmede stjal buskap. Den gudløse jarlen dro til Selja for å utrydde Guds hellige tjenere. Da Sunnivas folk så hedningene komme, gikk de inn under helleren og ba med gråt til Herren at han måtte gi sjelene deres evig hvile og la sine engler bryte ned fjellet og gravlegge dem. Bønnene ble hørt. Berget raste ned over de hellige vitner, og sjelene

Anleggene på Selja var et imponerende skue og et troens kraftsentrum i Norge, etterhvert bare overgått av erkesetet i Nidaros. Det var trolig fire kirker på øya: Selve klosterkirken som også var domkirke og vigslet til den engelske helgen St. Albanus, hulekirken vigslet til St. Mikal, St. Sunnivakirken på de imponerende stenterassene utenfor hulen, og en soknekirke på Bø på fastlandssiden av øya. Selve klosteret har trolig huset 15-20 munk som drev jordbruk, og minst like mange legfolk var knyttet til klosteret. Foto: Helge Magnus Iversen.

Og noe må ha skjedd siden konge og biskop dro ens ærend ut i havgaped. Dessuten var Acta skrevet av Kirkens egne folk, og de var i sin samtid troverdige. Ettertiden har avdekket historiens svakheter: Forskerne har ikke funnet andre spor av noen prinsesse Sunniva fra Irland. Sunniva er ikke et

vet, drapslystne hedninger, himmelsk inngrep og de troendes martyrium var velkjente elementer i datiden. Slik var det lite merkelig ved historien fra Selja, det eneste mysterium var: Hvem var denne kvinnen? I fortellertradisjonen og overleveringene utover 1100-tallet tok fortellingen form, og på en eller annen måte kom Sunniva inn før en eller flere munk skrev Acta. Det angelsaksiske navnet er i seg selv en åpenbaring, det betyr 'solens gave'. Det kan jo være et meget passende navn på denne ukjente, unge kvinnen som flere ganger la sitt liv i Guds hender og som i 1000 år har latt Guds lys og nåde reflekteres i beretningen om hennes liv og død. Uansett hvem hun var, er hun en vakker og verdig helgen.

Allerede tidlig på 1000-tallet eksisterte en offisiell helgenkult knyttet til Selja i Nordfjord

deres steg til himmels. Jarlens folk fant ikke de hellige, og forlot øya. Så hendte det at to hedenske kjøpmenn seilte forbi Selja og så et lys stige mot himmelen. På stranden fant de en hodeskalle som rørte seg i lysglansen, og det kom en vidunderlig ange fra hodet. Dette dyrebare, hellige hodet tok de med seg nordover til Nidaros der de oppsøkte kong Olav som overtok makten etter at Håkon jarl ble drept. Biskop Sigurd tilskyndet kongen å reise til Selja, og de fant flere knokler med søt ange og til sist, innerst under helleren, kroppen til Den hellige Sunniva, hel og uskadd. Dette var i 996.

Acta ble i middelalderen utvilsomt oppfattet som et etterrettelig dokument. Enhver kunne ved selvsyn se steinuren, klosteret og kirkene på Selja. Relikvieskrinet sto på alteret.

irsk/keltisk navn, det er angelsaksisk. I irske og engelske områder finnes ingen Sunnivalgende som matcher den norske.

Nedskrivningen av Acta må ses som et forsøk fra Kirkens side på å sette konkrete erfaringer i system, og fremstille troens univers på en pedagogisk og forkynnende måte. Sunniva-begrepet dukket opp en gang mellom år 1070 og 1170. Vi må anta at folk, både bygdefolket og etter hvert prestene, begynte å spekulere på hvem som egentlig lå i dette vakre helgenskrinet på Selja. For historien om kvinneliket som ble funnet uskadd under helleren var det neppe noen som tvilte på. Folk visste at slike velbevarte lik dukket opp, og at de var knyttet til hellighet. Fortellingene om hellige mennesker som kom over ha-

Mor Teresa som mystiker

Av p. Olav Müller SSCC

I disse dager ligger en bok til salgs i bokhandlernes hyller som vi med forventning har sett frem til. Det er en norsk oversettelse av *Mother Teresa, come be my light*. Er det så nødvendig med enda en bok om mor Teresa? I en lang rekke av biografier er denne trolig den viktigste. Tidligere bøker har skildret hennes liv og virke i Calcuttas slum. I den siste utgitte boken blir vi informert om hvor kilden til hennes oppofrende liv for de fattige er å finne.

Teresa var en mystiker

I alt vesentlig består kristen mystikk i en overgang fra et aktivt bønneliv til en passiv, mottagende form for bønn. Denne overgangen er en gave fra Gud. Ingen opplever den uten først å ha vært trofast og utholdende i den aktive bønn. Og selve overgangen skjer som regel under *sansenes mørke natt*, som kan være meget smertefull. Den mystiske bønn, som følger etter denne natten, har flere oppadstigende trinn. Før sjelen ved Guds nåde bestiger det siste trinnet, som er den totale forening med Gud så langt det er mulig her på jorden (*unio mystica*), må den gjennom *sjelens mørke natt*. Under denne mørke natten slipes alle bevisste og ubevisste tilbøyeligheter til synd bort, og den siste rest av hovmot fjernes. Man modnes for den ubeskrivelige saligheten som følger i *unio mystica* - når nattens mørke viker for det guddommelige lyset.

Med dette aner vi noe av de skjulte krefter som drev mor Teresa til hennes banebrytende karitative arbeid. Fra hennes rike indre gikk en strøm av kjærlighet ut til alle mennesker, særlig til de elendige og nødlidende, som samfunnet hadde glemt. Mens

hun ennå formelt tilhørte Loreto-søstrene, var hun trolig mystiker på lavere nivå. Hun opplever Guds trøst og nærvær i sjelen, taler fortrolig med Jesus – tydelige tegn på at hun befinner seg mellom to "netter". Hun tviler ikke et øyeblikk på at det er Jesu stemme hun hører når han ber henne forlate Loreto-søstrene og danne et nytt ordenssamfunn. Da hun fikk dette "kallet i kallet", og lystret Jesu stemme, har hun trodd at hennes rike og følbare bønneliv ville fortsette som før. Men det gjorde det ikke.

Ytre suksess, indre tomhet og fravær

Hun stifter den nye kongregasjonen. Det nye prosjektet, som de mest pessimistiske kalte djevelens verk, viser seg til alles undring å bli en oppsiktsvekkende suksess. De mest dristige håp går i oppfyllelse. Men - og det er skjult for de fleste - Guds nærvær i mor Teresas sjel oppleveres som borte. Hun tror seg forlatt av Gud. Hun har trådt inn i *sjelens mørke natt*. Selv forstod hun ikke hva som nå skjedde i hennes indre, heller ikke hennes

Mørket er så mørkt – og jeg er alene. – Uønsket, forlatt. – Ensomheten i hjertet, som ønsker kjærlighet, er utålelig. – Hvor er min tro? – selv dypt nede, rett inn, er det ikke annet enn tomhet & mørke. – Min Gud – hvor pinefull denne skjulte smerten er. Den verker ustanselig.

Når jeg prøver å løfte mine tanker til Himmelen – er det slik en fangende tomhet at tankene kommer tilbake som skarpe kniver & skader mitt indre. – Kjærlighet – ordet – gir meg ingenting.

Nå, Pater – siden 49 eller 50 [har jeg hatt] denne fryktelige følelsen av tap – dette uuttalte mørket – denne ensomheten – denne evigvarende lengsel etter Gud – som gir meg denne smerten dypt i mitt hjerte – Mørket er slik at jeg virkelig ikke kan se – verken med min sjel eller med fornuften. – Guds rom i min sjel er tomt. – Det er ingen Gud i meg. – Når smerten av lengsel er så stor – lengter & lengter jeg bare etter Gud – og da er det dette jeg føler – Han vil ikke ha meg – Han er ikke der –

„...ingen lengter etter Gud uten at han er til stede i sjelen

geistlige rådgivere. Lenge gikk hun med mistanke om at hennes synder var årsaken til den åndelige tørken eller at grunnen kunne være at hun begikk feil i ledelsen av den nye kongregasjonen. I ti år levde hun i åndelig mørke, iskald ensomhet og pinefull lengsel etter Gud uten å fatte årsaken til det.

Denne boken inneholder de brev hun skrev til sine geistlige rådgivere og skriftefedre, og da mest om sine "sorte hull" i sjelen. Vi lar nå Teresa selv komme til ordet i to sitater:

Himmel – sjeler – hvorfor er dette bare ord – som ikke betyr noe for meg.

Når hun stadig nevner lengselen etter Gud og den ulidelige smerten lengselen gir henne, er det et bevis på at Gud slettes ikke hadde forlatt henne. For ingen lengter etter Gud uten at han er til stede i sjelen. Men hun føler det som om han har forlatt henne. Det er ytterst få mennesker som får oppleve *sjelens mørke natt*. De som gjør det, istemmer samme såre klage som Teresa. Allikevel hersker det en forskjell: For store, kjente mystikere varte denne siste "natten" høyst to år, mens Teresa gjennomled den i 40

år. Kjente mystikere gikk etter "nat-ten" inn i *unio mystica*. Teresa fikk aldri oppleve denne lykktilstand i sitt jordiske liv.

Hvorfor?

Det var en av hennes siste sjelesørgere, p. Joseph Neuner, som ledet henne til et religiøst gjennombrudd. Med hans hjelp tok det til å gry for henne at Gud hadde en mening med hennes indre kvaler. Det demrer for henne at hun var kalt til totalforening med Kristus i hans sjelelige forlatthet i Getsemane og på korset, at hun skulle ta del i hans agoni, der han klynget til lidelsens tre roper: "Min Gud min Gud, hvorfor har du forlatt meg." Hun har forstått at ved å ta del i Kristi lidelser er hun – sammen med ham – med på å frelse verden. Slik har hun

følte jeg virkelig at Gud var nærværende i min sjel, og jeg nøt de liflige følelser som fylte meg." "Nei, nå er jeg skuffet, tror jeg kaster hele bønnelivet over bord. Ikke får jeg det jeg ber om og ikke føler jeg hans nærvær lenger. Hva er da vitsen ved å be?"

Er mine bønner rettet til Gud eller til mine følelser? Kan bitte lille jeg kreve noe av Gud? Står det ikke opp til ham *hvordan* han vil bønnhøre meg? Mor Teresa lærer oss å sette Gud i sentrum, og ikke det selviske jeget, at bønn ikke er en egotrip, men tilbedelse av den uendelig hellige Gud. Ofte vil følelsene gå hånd i hånd med bønner, like ofte er de borte. Takk og lov! For hvis vi alltid svømte i gode følelser under bønner, ville det ligge snublende nær å tilbe følelsene og

...for å være noe mer enn en vanlig sosialarbeider for de fattige, men også kunne bringe dem Jesu frelsende nærvær, måtte hun dele deres fattigdom, gudsforlatte ensomhet, følelse av å være forkastet og uønsket.

– og med rette – tolket Paulus' brev til Kolosserne: "Nå gleder jeg meg over det jeg har å lide for deres skyld. Det som ennå gjenstår av Kristi trengsler utfyller jeg selv med dem jeg må bære på min egen kropp til beste for hans legeme, Kirken" (Kol 1,24).

Hun har også fattet at for å være noe mer enn en vanlig sosialarbeider for de fattige, men også kunne bringe dem Jesu frelsende nærvær, måtte hun dele deres fattigdom, gudsforlatte ensomhet, håpløse tilværelse, forlatthet, følelse av å være forkastet og uønsket. Det lysner mer og mer for Teresa at hennes mystiske kvaler er en del av hennes misjon for de elendigste blant de elendige. Hun tar til å elske sin mørke natt og gjør under en retrett det forsett å smile til Gud og smile til alle hun møter. Hun holdt sitt forsett.

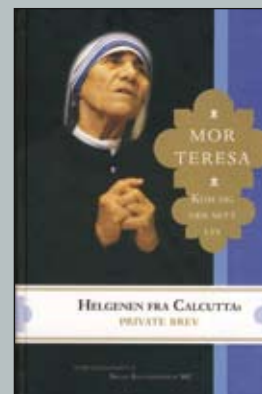
Hva har en slik bok å lære oss?

Som prest har jeg ofte veiledet kristne i deres bønneliv. Det slår meg stadig i hvor sterk grad vår norske subjektivisme farger vårt bønneliv: "Jeg forventer av Gud at han gir meg noe – helst mye – igjen for min bønn. I dag

ikke Gud. Da ville all fremgang i bønner stagnere.

Mor Teresa lærer oss å sette Gud i sentrum og ikke det selviske jeget. Hun viser ved sitt liv og eksempel at vi betingelsesløst må overgi oss til Gud og be trofast enten lyset skinner i vårt indre eller mørket fyller vår sjel. Her ligger hemmeligheten ved hennes liv. For bare slik kunne hun få den ufattelige kjærlighetskontakt til Gud, som i sin tur åpnet for hennes oppfrende liv for de nødlidende.

Boken er oversatt til lødig norsk. Det må ha vært en krevende oppgave, for originalbrevene er skrevet på et engelsk som er farget av Teresas bakgrunn fra Balkan. Teksten vitner dessuten – ved bruk av ord, forkortelser og beskrivelser – om en person som har det travelt.

Brian Kolodiejchuk MC (red.):

Kom og vær mitt lys

– *Helgenen fra Calcuttas private brev*

Luther forlag 2008, Kr. 298.-
Oversatt av Kristine Dingstad

"Come Be My Light" kom ut i 2007, 10 år etter at Mor Teresa døde. Denne bemerkelsesverdige og verdensberømte nonnen mottok et "kall i kallet" til å tjene de fattigste av de fattige i Calcuttas slum. I denne oppsiktsvekkende biografien kan vi lese Mor Teresas private brev til sine åndelige veiledere, samlet i forbindelse med hennes helligkårsprosess. Brevene avslører hittil ukjente dybder ved hennes åndelige liv og den paradoksale og uventede prisen hun måtte betale for sitt kall – at hun selv skulle leve i "fryktelig mørke":

"Mørket er slik at jeg virkelig ikke kan se – verken med min sjel eller med fornuften – Guds rom i min sjel er tomt – det er ingen Gud i meg – Noen ganger hører jeg kun mitt eget hjerte rope 'Min Gud' og intet annet – jeg kan ikke forklare torturen og smerten –"

Både internasjonale og norske medier slo straks opp disse "sjokkerende" avsløringene om at Mor Teresa hadde "mistet Gud". Var Mor Teresas fromhet en bløff? Var tjenesten for de fattigste av de fattige et spill for galleriet? Eller er hun en av kristenhetens fremste mystikere og en helgen for vår tid?

Tekstene er redigert og kommentert av p. Brian Kolodiejchuk som er postulator i helligkårsprosessen av Mor Teresa og medlem av Missionaries of Charity Fathers.

Den katolske kirke i Norge

– en verdenskirke i miniatyr

Av p. Claes Tande

Broen bringer her statistikk over katolikker i Norge etter fødeland. Hvor kommer vi fra? Hvor mange er vi fra hvert land? Hvilke menigheter har størst andel filippinskfødte – eller vietnamesiskfødte? Hvilke menigheter er mest multikulturelle? Hvor mange katolikker er registrert – og hvor mange kan vi reelt sett være i Norge? Slike og lignende spørsmål finner du svar på her.

Det er tre mulige tellemåter for Den katolske kirkes medlemsmasse i Norge per 2008. Første metode gir presise tall, men tall som reelt sett er for lave. Andre metode gir mindre nøyaktige tall, noe høyere, men når heller ikke opp i riktig størrelse.

Det burde også finnes en tredje presis tellemåte som kunne besvare spørsmålet «Hvor mange katolikker er det i virkeligheten i Norge, og hvor kommer de fra?» Her er det mulig å gi overslag, og det kan sies noe med sikkerhet om et minimumsantall. Innenfor rammene av dette oppslaget er det ikke mulig å redegjøre nøyaktig for utregningsmåtene som ligger bak. Vi vil derfor nøye oss med å gjengi overslaget (se Tabell 3).

Det er tredje gang at Broen offentliggjør denne typen detaljerte statistikk. Første gang var i nr. 4-1994 og annen gang i nr. 1-2001. Disse oversiktene, med noen oppdateringer (siste i 2004), ligger også på <http://www.katolsk.no/norge/#Statistikk>. Når ny oppdatering ikke gjøres før nå, skyldes det overgangsproblemer. Myndighetene kom med nye, dårlig gjennomtenkte og gjennomførte krav og ordninger for beregning av tilskuddsberettigede medlemmer av trossamfunn. Dette ga oss voldsomme problemer som fremdeles ikke er løst tilfredsstillende. Det er fremdeles store, og tildels prinsipielle, svakheter ved det offentlige opplegg – særlig ved at man ikke har vært villig til å gjennomføre forsvar-

lige klargjøringsprosedyrer når det avdekkes personer som er feiloppførte i andre trossamfunn. Svakheterne utgjør fremdeles en feilkilde i Den katolske kirkes disfavør, men det er kun statistikkene i tabellene 1.1-1.3 som berøres av dette.

TABELL 1 (1.1-1.3)

De registrerte katolikker

Denne oversikten over registrerte katolikker i Norge, har stikkdato 1. august 2008. Kilden er Kirkens felles medlemsregister. Oversikten har den svakhet at den bare innbefatter katolikker vi kjenner 11-sifret personnummer til. Riktignok har medlemsregisteret også navn på noen katolikker som ennå ikke har personnummer, men disse er holdt utenfor i tabellene 1.1-1.3. Her redegjøres det altså for de katolikker som kirken kjenner personnumrene til, omlag 60.000.

TABELL 2

Tabell 2 oppsummerer detaljerte beregninger og tar hovedsakelig utgangspunkt i Statistisk Sentralbyrås befolkningsstatistikker pr. 1. januar 2008 over innbyggere i Norge etter fødeland. Disse tallene er for de enkelte land deretter redusert ved å se på prosentandelen katolikker i de respektive land. Prosentene fremgår av Vatikanets «Statistical Yearbook of the Church», siste utgave (tall fra utgangen av 2006). Det er interessant å merke seg at Vatikanets tall over katolikker for det meste ligger litt lavere enn andre seriøse religionsstatistiske beregninger.

Vi har likevel ikke benyttet disse tallene «blindt». I en rekke tilfeller vet vi at de ikke kan anvendes direkte på den respektive innvandrerguppen i Norge. For eksempel er det i Norge uforholdsmessig mange flere katolikker blant vietnamesiskfødte enn det er blant vietnameserne i deres hjemland. Det samme gjelder Sri Lanka og en del land i særlig Afrika og Midtøsten. Da har vi justert med utgangspunkt i Kirkens eget medlemsregister. Omvendt er det en del land

hvor vi vet eller antar at katolikker er underrepresentert blant dem som er kommet til Norge. For eksempel har Norge uforholdsmessig mange muslimer fra Bosnia-Hercegovina. Et annet eksempel er USA, hvor mange katolikker er «hispanics» og antagelig utgjør en svært liten andel av amerikanere som er kommet til Norge.

Når beregningen av antall katolikker født i Norge er litt høyere enn det Kirkens eget medlemsregister kjenner til, er én årsak er at vi antar at det fremdeles er ukjente katolikker feilregistrert i Den norske kirkes medlemslister. Men det beror også på at vi vet at en god del utenlandsfødte dør sine barn i hjemlandet og forsømmer eller venter lenge med å varsle menigheten i Norge.

Statistikken i Tabell 2 redegjør dermed forsiktig tilbakeholdende for katolikker blant dem som ifølge Folkeregistret er varig bostedsregistrert i Norge, omlag 105.000 pr. 1.januar 2008. Det er viktig å få med seg at stikkdato her er januar, og at selv denne mer korrekte statistikken alt er utdatert. Det skyldes den usedvanlig sterke innvandringen fra Polen, og tildels fra Litauen.

TABELL 3

Tabell 3 er Broens forslag på å besvare spørsmålet «Hvor mange katolikker er det i virkeligheten i Norge?» Beregningen har et mye større innslag av kvalifisert gjetning. Gjetningen er allikevel ikke i vilden sky. Vi har ønsket at oversikten skal være så fersk som mulig og tatt utgangspunkt i tallene fra Tabell 2. I tillegg har vi ønsket å medregne det antall særlig polakker som er tilkommet som bosatte siden 1. januar (antagelig over 1000 pr. måned), og hvor mange, særlig polakker, som har reelt og lovlig opphold her – men som ikke har fått norsk fødselsnummer. Dette tallet er heller usikkert med store feilmarginer, ettersom fluktusjonene av hvor mange utenlandske bygningsarbeidere og sesongarbeidere som til enhver tid er lovlig i Norge, kan være på titusener. Broens grove og usikre beregning i Tabell 3 er at det befant seg minst 150.000 katolikker i Norge per 5. september 2008.

Tabell I

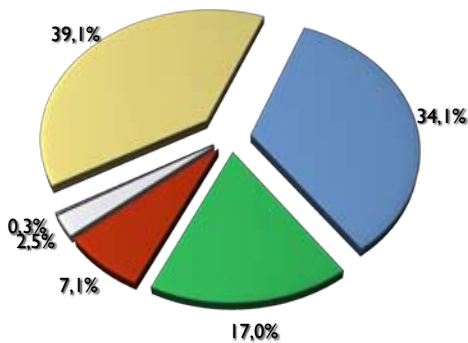
Alle registrerte katolikker etter region, august 2008

- Norge – 49,4%
- Øvrige Europa, og vestlige land – 18,8%
- Latinamerika og Karibia, Afrika, Asia – 31,7%
- Ukjent – 0,1%

De utenlandsfødte katolikker etter region, august 2008

- Asia – 39,1%
- Europa utenom Norge – 34,1%
- Latinamerika og Karibia – 17,0%
- Afrika – 7,1%
- Nord-Amerika – 2,5%
- Oceania – 0,3%

I.1 De største grupper blant de fødselsnummerregistrerte katolikker i Norge etter fødeland, august 2008, rangert etter størrelse

Norge	23862
Polen	7302
Filippinene	5474
Vietnam	3587
Chile	2744
Sri Lanka	1394
Tyskland	1022
Frankrike	643
Usa	609
Italia	608
Storbritannia	587
Spania	543
Ungarn	447
Kroatia	429
Brasil	427
Colombia	359
Bosnia-Hercegovina	352
Nederland	313
Peru	266
Eritrea	260
Portugal	244
Irak	233
Litauen	226
Irland	214
Mexico	199
Sverige	182
Kongo-Kinshasa	170
Tsjekkia	166
Østerrike	165
Den dominikanske republikk	159
Rwanda	152
Ghana	149
India	145
Argentina	143
Kapp Verde	142
Belgia	140
Burundi	139
Nigeria	129
Venezuela	125
Slovakia	115
Canada	111
Sveits	105

I.2 Fødselsnummerregistrerte katolikker i Norge etter fødeland august 2008, ordnet etter verdensdel og geografisk region

Afrika

Algerie	8
Angola	37
Botswana	3
Britisk område i Indiahavet	1
Burkina Faso	4
Burundi	139
Den sentralafrikanske republikk	2
Egypt	16
Ekvatorial-Guinea	1
Elfenbenskysten	24
Eritrea	260
Etiopia	71
Gambia	16
Ghana	149
Guinea	13
Guinea-Bissau	4
Kamerun	45
Kapp Verde	142
Kenya	96
Kongo-Brazzaville	18
Kongo-Kinshasa	170
Lesotho	2
Liberia	44
Libya	1
Madagaskar	13
Malawi	1
Marokko	12
Mauritania	1
Mauritius	78
Mosambik	21
Namibia	1
Niger	1
Nigeria	129
Reunion	5
Rwanda	152
Senegal	14
Seychellene	3
Sierra Leone	35
Somalia	3
Sudan	70
Sør-Afrika	33
Tanzania	65
Togo	11
Tsjad	1
Tunisia	5
Uganda	95
Zambia	31
Zimbabwe	13

Nord-Amerika

Canada	111
USA	609

Mellom-Amerika

Belize	2
Costa Rica	23
El Salvador	43
Guatemala	38
Honduras	25
Mexico	199
Nicaragua	37
Panama	14

Karibia

Antigua og Barbuda	1
Aruba	4
Bahamas	1
Cuba	64
De nederlandske Antiller	3
Den dominikanske republikk	159
Dominica	2
Grenada	1
Haiti	3
Jamaica	3
Martinique	4
Puerto Rico	4
Saint Lucia	4
Saint Vincent og Grenadinene	1
Trinidad og Tobago	42

Sør-Amerika

Argentina	143
Bolivia	57
Brasil	427
Chile	2744
Colombia	359
Ecuador	75
Guyana	5
Paraguay	16
Peru	266
Surinam	4
Uruguay	40
Venezuela	125

Midtøsten

Afghanistan	1
Det hellige land	15
Irak	233
Iran	35
Israel (se Det hellige land og note)	
Jordan	6
Kypros	2
Libanon	55
Syria	11
Tyrkia	7

Sør- og Øst-Asia

Bahrain	2
Bangladesh	3
De forente arabiske emirater (UAE)	4
Filippinene	5474
India	145
Indonesia	43
Japan	18
Kambodsja	10
Kasakhstan	3
Kina (fastlandskina)	38
Kina – Hongkong	23
Kina – Macao	1
Kina – Taiwan	9
Kirgisistan	1
Kuwait	5
Laos	3
Malaysia	26
Mongolia	2
Myanmar	26
Nord-Korea	2
Pakistan	18
Qatar	2
Saudi-Arabia	6
Singapore	34
Sri Lanka	1394
Sør-Korea	62
Tadsjikistan	1
Thailand	39
Vietnam	3587
Øst-Timor	1
Korea	7

Europa

Albania	20
Armenia	2
Aserbajdsjan	1
Belgia	140
Bosnia-Hercegovina	352
Bulgaria	2
Danmark	86
Estland	4
Finland	17
Frankrike	643
Georgia	2
Hellas	3
Hviterussland	8
Irland	214
Island	21
Italia	608
Kosovo	41
Kroatia	429
Latvia	11
Liechtenstein	1
Litauen	226
Luxembourg	8
Makedonia (FYROM)	5
Malta	17
Moldova	1
Monaco	3
Montenegro	1
Nederland	313
Nord-Irland	21
Norge	23863
Polen	7302
Portugal	244
Romania	92
Russland	30
Serbia	40
Slovakia	115
Slovenia	12
Spania	543
Storbritannia	587
Sveits	105
Sverige	182
Tsjekkia	166
Tyskland	1022
Ukraina	32
Ungarn	447
Østerrike	165

Lar seg ikke bestemme nærmere

Den tidligere Sovjetunionen	1
Det tidligere Jugoslavia	106
Det tidligere Serbia-Montenegro	9
Det tidligere Tsjekkoslovakia	15

Oceania

Australia	49
Fiji	1
Fransk Polynesia	1
Franske sørlige territorier	1
Guam	1
New Zealand	24
Nord-Marianene	1
Ny-Caledonia	1
Salomonøyene	1
Tonga	2
Vanuatu	1

Afrika 2059

Amerika 5658
 Nordamerika 720
 Mellomamerika 381
 Karibia 296
 Søramerika 4261

Asia 11354
 Midtøsten 365
 Sør- og Østasia 10989

Europa 38278
 Norge 23863
 Øvrige Norden 306
 Øvrige Europa 14109

Oceania 83

Ukjent fødeland 74

Sum 57506

1.3 Menigheter med størst andel født i ...

Menigheter med størst chilenskfødt andel

Valdres kapelldistrikt	21,92%
Bergen	10,32%
Kristiansand	9,97%
Hønefoss	9,11%
Haugesund	9,00%

Menigheter med størst filippinskfødt andel

Molde	35,03%
Ålesund	27,58%
Mosjøen	25,33%
Kristiansund	24,06%
Levanger	23,91%

Menigheter med størst polskfødt andel

Narvik	24,84%
Haugesund	23,88%
Hammerfest	21,77%
Arendal	20,26%
Drammen	19,84%

Menigheter med størst srilankafødt andel

Harstad	4,76%
Ålesund	4,57%
Bergen	4,56%
Valdres kapelldistrikt	4,11%
Oslo-St. Hallvard	4,09%

Menigheter med størst vietnamesiskfødt andel

Larvik	17,00%
Lillestrøm	14,48%
Moss	14,11%
Kongsvinger	13,40%
Kristiansand	12,30%

Menighetene og deres største segmenter etter fødeland, august 2008

Menighet	Prosentandel utenlandsfødte	Alle registrerte katolikker	Største segmenter registrerte medlemmer etter fødeland, med prosentandel				
Hammerfest	72,1	441	Norge 28	Polen 22	Filippinene 14	Portugal /Sri Lanka 3	
Ålesund	71,2	677	Norge 29	Filippinene 28	Polen 9	Sri Lanka 5	Chile 3
Mosjøen	70,7	379	Norge 29	Filippinene 26	Polen 14	Chile 4	Litauen /Peru 3
Haugesund	68,5	1067	Norge 31	Polen 23	Filippinene 16	Chile 9	Vietnam 3
Levanger	66,4	435	Norge 34	Filippinene 24	Polen 10	Vietnam 5	Burundi /USA /Tyskland 2
Molde	65,0	314	Filippinene 35	Norge 29	Polen 11	Tyskland 3	Sudan 2
Hønefoss	64,9	582	Norge 35	Polen 18	Filippinene 13	Chile 9	Vietnam 3
Bergen	64,3	7711	Norge 36	Polen 15	Chile 10	Filippinene 7	Sri Lanka 5
Narvik	64,1	153	Norge 36	Polen 24	Filippinene 13	Burundi 3	Bosnia-Hercegovina 3
Harstad	63,2	212	Norge 37	Polen 17	Filippinene 14	Chile 8	Sri Lanka 5
Stavanger	62,7	4197	Norge 37	Polen 18	Vietnam 9	Filippinene 9	Chile 3
Valdres	62,5	72	Norge 38	Chile 22	Filippinene /Polen 8		Liberia 7
Kristiansand	62,1	2028	Norge 38	Vietnam 12	Chile 10	Polen 10	Filippinene 8
Kristiansund	60,6	266	Norge 39	Filippinene 24	Polen 8	Spania 5	Brasil 4
Kongsvinger	60,4	293	Norge 40	Polen 14	Vietnam 13	Filippinene 11	Chile 8
Arendal	59,8	916	Norge 40	Polen 20	Filippinene 8	Irak 3	Storbritannia 2
Drammen	59,5	1880	Norge 40	Polen 20	Vietnam 8	Filippinene 7	Chile 5
Larvik	59,0	407	Norge 41	Vietnam 17	Polen 13	Filippinene 9	Brasil 3
Oslo-St. Hallvard	57,0	10513	Norge 43	Filippinene 12	Polen 9	Vietnam 8	Sri Lanka 4
Hamar	57,0	739	Norge 43	Polen 12	Vietnam 11	Filippinene 8	Chile 3
Moss	56,9	1056	Norge 43	Polen 19	Vietnam 14	Filippinene 5	Ungarn 2
Lillestrøm	56,6	2490	Norge 44	Vietnam 14	Polen 10	Filippinene 7	Chile 4
Askim	56,4	654	Norge 44	Polen 19	Filippinene 10	Vietnam 10	Chile 3
Bodø	56,2	365	Norge 44	Filippinene 15	Polen 12	Tyskland 4	Kongo-K. 3
Trondheim	56,1	1946	Norge 44	Polen 12	Filippinene 8	Vietnam 6	Chile 6
Tromsø	55,9	523	Norge 44	Polen 15	Filippinene 10	Rwanda 6	Tyskland 3
Jessheim	55,5	921	Norge 45	Filippinene 15	Polen 9	Vietnam 8	Chile 5
Porsgrunn	55,0	1519	Norge 45	Polen 10	Filippinene 9	Vietnam 9	Chile 5
Oslo-St. Olav	53,4	8295	Norge 47	Polen 9	Filippinene 6	Chile 4	Frankrike 3
Fredrikstad	53,1	1229	Norge 47	Polen 13	Filippinene 12	Vietnam 6	Irak 3
Lillehammer	52,5	242	Norge 47	Polen 12	Filippinene 12	Vietnam 4	Kroatia /Sudan /USA 2
Storfjord/Lofoten	52,0	102	Norge 48	Filippinene 17	Polen 11	Rwanda 5	Sri Lanka /Kongo-K. 4
Halden	51,8	257	Norge 48	Polen 15	Nederland 5	Filippinene 4	Rwanda /Vietnam 4
Tønsberg	51,6	1461	Norge 48	Filippinene 10	Polen 10	Vietnam 8	Ungarn 3
Stabekk	51,2	2986	Norge 49	Polen 13	Filippinene 6	Vietnam 3	Tyskland 3

Tabell 2

Broens beregninger over antall katolikker folkeregistrert som bosatt i Norge per 1. januar 2008

Land	Broens beregning
FØDT I UTLANDET	
Polen	29 500 ¹
Filippinene	7 800 ²
Chile	4 300
Litauen	3 900 ³
Vietnam	3 600
Tyskland	2 500
Frankrike	2 250
Brasil	1 750
Spania	1 570
Italia	1 450
Sri Lanka	1 400
USA	1 100
Nederland	1 000
Slovakia	930
Ungarn	900
Storbritannia	800
Kongo-Kinshasa	780
Peru	710
Portugal	630
Østerrike	610
Kroatia	600
Burundi	570
Mexico	530
Bosnia-Hercegovina	500
Alle andre utland	11 100
FØDT I NORGE	24 520
SUM	105 300

¹ Øker gjennomsnittlig med over tusen i måneden, reelt antall langtidsnærværende er vesentlig høyere (flere titusener)

² Jevnt økende

³ Fortsatt økende

Tabell 3

Hvor mange katolikker befinner seg lovlig i Norge per september 2008?

Et usikkert overslag. Antallet polakker kan være enda høyere.

Område	Overslag 15. september 2008
Norge	24800
Polen eller Litauen	77000
Alle andre land	48200
Sum	150000

En utdypet versjon av statistikken finnes på www.katolsk.no/norge/#Statistikk

En liten katolsk Bønnebok er nå i salg igjen!

- Tredje utvidete og reviderte utgave
- Over 1000 bibelsitater og -henvisninger
- En "minikatekisme" med bibelordliste, typologisk oversiktstabell, oversikt over Bibelens bøker, kart over Det hellige land, samt en mengde bønner
- En flott gave – hittil solgt i 6000 eksemplarer

Bestill den idag på max.katolsk.no

Nok prat. Handling!

Av Peter Kristvik Risholm,
Caritas Norge

CARITAS har nylig avsluttet sin årlige høstaksjon, med temaet "Kvinner i krig og konflikt". Aksjonen satte fokus på kvinners situasjon i konflikter, hva de utsettes for, og hvilke utfordringer de står ovenfor. I november lanserer Caritas Hvit sløyfe-kampanjen – The White Ribbon Campaign – i Norge. Dette er en kampanje som er startet av menn og har sitt hovedfokus på menn. Den handler om at menn selv tar avstand fra vold mot kvinner.

Hva er sammenhengen mellom høstaksjonen og denne kampanjen? Høstaksjonen hadde et spesifikt fokus på kvinner i en nødhjelpssituasjon. Pengene som ble samlet inn gikk til prosjekter i Sri Lanka, Kongo og Sudan. I disse tre landene er målgruppen så å si den samme. De har alle blitt fordrevet fra sine hjem på grunn av krigshandlinger og konflikter, og kvinner som er enslige forsørgere og kvinner som er utsatt for seksuell vold er spesifikt utpekt som målgruppe. I første omgang blir det delt ut nødvendighetsartikler som mat, kjøkkenutstyr og medisiner. I neste omgang er målsettingen å ivareta og gjøre det beste ut av kvinnes alle- rede tunge hverdag. Derfor har lokale Caritas-medarbeidere fått opplæring i kvinnevern bistand med spesiell vekt på forebygging og oppfølging av seksuell vold. Dette har vist seg helt nødvendig for at kvinner og jenter, som allerede har blitt utsatt for mer enn sin del av lidelse, skal ha en mulighet til å leve et verdig liv.

Maskulinitet er ikke aggresjon

Dette er tiltak som er konkret rettet mot kvinner. Men det underliggende problemet her, at det er menn som står bak volden mot kvinnene, blir ikke løst. Og det er dette White Rib-

Fotograf: Paul Jeffrey ACT Caritas

bon Campaign handler om. Det er menn som selv har tatt, og tar, initiativ til å få en slutt på selve volden som blir utført. De er blitt lei av den antagelse at maskulinitet er det samme som aggresjon, til og med seksuell aggresjon. Får man brutt forestillingen om at mannlighet og vold henger sammen, vil det bidra til å få en slutt på vold i hjemmet og på seksuell vold. Viktig er det også i denne kampanjen at det er "problemet" selv som tar tak i det. Det er menn som setter søkelys på problematikken. De blir ikke fortalt av andre at de er et problem, men de ønsker selv å inkluderes i problemstillingen og å være en del av løsningen.

Slik illustrerer denne aksjonen og kampanjen hvordan man i praksis kan løse problemet og problematikken knyttet til vold utført av menn mot kvinner. På den ene siden må man hjelpe og støtte kvinner som har

tar avstand fra at menn slår kvinner. Menn må bryte med forestillingen om at maskulinitet og vold hører sammen.

Vær med på hvit sløyfe-kampanjen

Vi håper du allerede har sluttet opp om Caritas' høstaksjon. Nå oppfordrer vi deg også til å være med på Hvit sløyfe-kampanjen. Denne kampanjen ble startet i Canada i 1991 av menn som ville vise sin avsky mot volden kvinner utsettes for. I dag bærer hundretusener av menn i mer enn femti land hvite sløyfer for å vise at de støtter kampanjens enkle budskap:

Vi forplikter oss til å:

- aldri utøve vold mot kvinner
- aldri godta vold mot kvinner
- aldri forholde oss tause om vold mot kvinner

Kampanjens viktigste dag er 25. november, FNs internasjonale dag for avskaffelse av vold mot kvinner. Den

Menns vold mot kvinner er kanskje det mest skammelige og omfattende brudd på menneskerettighetene i dag

blitt utsatt for, eller står i fare for å bli utsatt for vold. Dette bedrer ikke bare deres situasjon, men det har også svært positive ringvirkninger, for eksempel for barn og andre svake grupper som kvinner ofte har omsorg for. På den andre siden er det viktig at menn selv tar tak i problemet. Menn

dagen oppfordrer vi alle menn til å bære en hvit sløyfe for å vise at de er mot vold mot kvinner. Caritas planlegger også en forbønns gudstjeneste i en av de katolske kirkene i Oslo denne dagen, og vi oppfordrer menigheter, Caritas-grupper og andre interesserte til å gjøre det samme andre steder

i landet. Bestill hvite sløyfer hos Caritas, og følg med på www.caritas.no for å finne ut hva som skjer 25. november!

“Enhver diskriminering som berører fundamentale menneskerettigheter, enten de er sosiale eller kulturelle, knyttet til kjønn, rase, hudfarve, samfunnsstilling, språk eller religion, er i strid med Guds plan, og skal derfor overvinnes og fjernes,” lærer Kirken (*Gaudium et Spes*, Det annet vaticankonsil). Menns vold mot kvinner er kanskje det mest skammelige og

omfattende brudd på menneskerettighetene i dag, i følge FNs tidligere generalsekretær Kofi Annan.

Vis din avsky mot denne situasjonen, og bær en hvit sløye 25. november. Gi kvinner retten til et liv uten vold!

Vold er hovedårsaken til frykt blant kvinner og jenter i midlertidige leirer, flyktningleirer og langtidsfordrevne. Jo mer en kvinne må bevege seg for å utføre gjøremål, jo større er hennes sårbarhet og risiko for å bli utsatt for kjønnsbasert vold.

Kjønnsbasert vold refererer til fysisk, seksuell eller psykisk vold som er rettet mot en person på bakgrunn av kjønn.

Fotograf: Bjarte Lien, Kirkens Nødhjelp

Caritas møter kirkeledere fra Filippinene

Av Peter Kristvik Risholm, Caritas Norge

FRA 2. TIL 7. SEPTEMBER møttes en rekke kirkeledere fra Filippinene i Oslo for å møte samarbeidspartnere, dele informasjon om situasjonen på Filippinene og for å motivere til gjenopptakelsen av de formelle fredsforhandlingene mellom regjeringen og NDFP. Konferansen var et ledd i et økumenisk fredsprosjekt i regi av Kirkelig Fredsplattform, der blant annet Caritas, Kirkens Nødhjelp og Norges Kristne Råd er medlemmer.

Bildet viser fra venstre biskop Deogracias S. Iniguez, Tale Steen-Johnsen, biskop Ephraim Tendero, Sharon Rose Joy Ruiz-Duremdes, sr. Cres Lucero, erkebiskop Antonio Ledesma s.j, p. Michel Beckers og Ofelia A. Cantor. Møtets tema var den pågående konflikten mellom regjeringen og National Democratic Front of the Philippines (NDFP) på Filippinene.

NDFP er en sosialistisk inspirert revolusjonær organisasjon etablert tidlig på 70-tallet som en motstandsbevegelse mot daværende president Ferdinand Marcos' regime. NDFP krever i dag konstitusjonelle og sosioøkonomiske reformer. NDFPs militære fløy, the National People's Army, og regjeringshæren har vært i konflikt med hverandre i 40 år. Denne konflikten har kostet 40.000 mennesker livet. Flere religiøse ledere på Filippinene har engasjert seg for at menneskerettighetene skal respekteres, for en fredelig og demokratisk slutt på konflikten, og for å fortsette fredsforhandlingene mellom regjeringen og NDFP. Siden 2001 har det norske utenriksdepartementet vært tilrettelegger for kontakt mellom partene.

Utsiktene til en avtale er nå bedre enn på lenge

– Utsiktene til en avtale er nå bedre enn på lenge, sier erkebiskop Ledesma, en av presidentene i Philippine Ecumenical Peace Platform. – Blant annet har møtet med utenriksdepartementet bidratt til dette fordi norske myndigheters engasjement er med på å skape en nøytral møteplass. I tillegg har møtet med norske kirkeledere og økumeniske grupper og samtalene med filippinerne i St. Olav katolske menighet vært givende fordi dette er med på å skape engasjement og bevissthet rundt konflikten, fortsatte jesuitten. – Dette er viktig for å få partene til å snakke.

Sosioøkonomiske reformer nødvendig Konflikten har vart i 40 år. NDFP krever landreformer, industrielle reformer og større fokus på menneskerettighetene. – Vi må huske på at 50 % av det filippinske statsbudsjettet går med til å betale gjeld. Sosioøkonomiske reformer er nødvendig hvis store deler av befolkningen skal løftes ut av fattigdommen på Filippinene, sier Sharon Rose Joy Ruiz-Deremdez, tidligere generalsekretær i det Filippinske Råd av Kristne Kirker. Svært mange multinasjonale selskaper driver industri på Filippinene. Arbeiderne har svært ofte dårlige arbeidsforhold. Det er ikke urimelige krav som blir satt opp, og bevegelsen er i stor grad ikke-voldelig.

Siden det meste av den væpnede konflikten skjer på landsbygda blir kirker fanget i kryssilden. Derfor føler kirkelederne at de må ta tak i dette. Fredsplattformen tar dette på alvor. Kirkelederne kan være med på å få partene til å snakke sammen og også få spredd bevissthet på grasrotplan om hvordan konflikten må løses.

Både regjeringen og NDFP har nå opprettet egne fredspanel og det har vært samtaler, dette viser at fredsplattformen virkelig har en rolle å spille. Det viktige nå er å trekke det ned på et regionalt plan slik at det blir mer åpenhet rundt konflikten. Besøkets program ble koordinert av Caritas Norge, Kirkens Nødhjelp og Kirkelig Fredsplattform i samarbeid med Norges Kristne Råd.

Norge

Privat Mariakapell på Sørsolvær i Lurøy

Oversiktsbilde av stedet med Hestmannen i bakgrunnen.

Siden jeg deltok på katolsk militærvalfart til Lourdes i 2002, har tanken på å bygge et Mariakapell på mitt hjemsted bare vokst. Selv konverterte jeg til Den katolske kirke 31. mai 2004. Det nye kapellet er en ombygget vanncisterne i betong.

Huskapellet ble velsignet (vigslet) av sognepresten i Den Hellige Ånds Menighet i Mosjøen, p. Gunther Jäger, den 30. august. Vigslingen ble foretatt i henhold til reskript fra Tromsø stift av 18. august 2008, signert av bispedømmeadministrator msgr. Torbjørn Olsen. Utsikten fra kapelldøren mot den maleriske øya Lovund ute i havet, med sol og speilblankt hav, gjorde at rammen rundt velsignelsesmessen ble meget spesiell. Kapellet er tilegnet Vår Fru av Lourdes og Den hellige Bernadette og gitt navnet *Mariakapellet i Sørsolvær*.

Messefeiring i Mariakapellet i Sørsolvær. Eier og forvalter Ove Magnus Olsen nr. tre fra venstre.

Arbeidet med å få ferdigstilt kapellet har foregått i tidsrommet 2002-2008. Ombygging, innredning og dekorering er foretatt av undertegnede.

Jeg har selv laget et kors av eik (materiale er funnet i sjøen, av min avdøde

far) som er montert inne i kapellet. Krusifiks fra Tyskland er montert på dette. Et alter er også montert, samt benker for ca. fem personer. Kapellet har også en gammel porselenstatue av Vår Fru av Lourdes (fra et nedlagt kloster i Tyskland), en reproduksjon av et maleri av Den hellige Bernadette, samt et egenprodusert maleri med teksten *Festina Lente Excelsior*, skynd deg langsomt høyere (mot toppen).

Jeg føler at dette kan bli et fristed for bønn og ettertanke på en liten øy ute i havgapet, med kun to fastboende til daglig. Jeg håper at stedet kan benyttes av besøkende, og at arbeidet med å få opprettet huskapellet vil bære frukter.

For besøk, kontakt Den Hellige Ånds menighet i Mosjøen.

Ove Magnus Olsen
Eier og forvalter

Høring for ny pastoralplan for barne- og ungdomsarbeid i OKB

I forlengelsen av Oslo katolske bispedømmes seminar om barne- og ungdomsarbeid "Sammen i møte med Kristus" på Mariaholm i 2003, og på initiativ fra Pastoralrådet i OKB, har det blitt nedsatt en arbeidsgruppe for å utforme en pastoralplan for barne- og ungdomsarbeid i OKB. Denne planen skal være et kort og konsist dokument på rundt 15 sider, som punktvis skal fastlegge hva OKBs menigheter skal gjøre, og hva de skal vurdere om de har kapasitet til å gjennomføre, i sitt pastorale tilbud til barn, ungdom, unge voksne og studenter, inndelt etter aldersgrupper.

Arbeidsgruppen begynte sitt arbeid våren 2008 og har nå utarbeidet et foreløpig utkast til høring i bispedømmet. Utkastet er sendt til alle bispedømmets menigheter og alle lokallag i Norges Unge Katolikker, sammen med et tilbakemeldingsskjema. Høringstiden er fra 15. september til 10. november. Dokumentet er planlagt å ferdigstilles i mars 2009.

Alle interesserte inviteres til å komme med tilbakemelding på utkastet ved hjelp av utfylt høringsskjema. Dokumentutkast og høringsskjema kan

fås ved henvendelse til din lokale menighet, ved å sende en forespørsel til mailadressen pastoralplan@katolsk.no eller pr. post til *Arbeidsgruppen for pastoralplan v/ Ståle Wilhelmsen, Norges Unge Katolikker, Akersveien 16 a, 0177 OSLO*. Du kan også laste ned dokumentene fra www.katolsk.no. Høringsskjema kan leveres til samme mail- og postadresse.

Arbeidsgruppen for pastoralplan for barne- og ungdomsarbeid håper at så mange som mulig gir tilbakemelding på dokumentutkastet.

Vennlig hilsen
Arbeidsgruppens sekretærer
Marta Bivand Erdal og Ståle Wilhelmsen

St. Olav-kapell på Vikran

Likesom paven har sitt Castel Gandolfo 25 km. sørøst for Vatikanet, har biskopen i Tromsø sitt Vikran omtrent like langt sørvest for Tromsø. Rett nok dreier det seg her ikke om noe palass slik pave Urban VIII lot føre opp på 1600-tallet, men om en alminnelig enebolig ført opp i 1972 (på en eiendom kalt «Vikholdt») som biskop Goebel fikk kjøpt for en god del år siden. Mens Castel Gandolfo befinner seg i de svale Albaner-fjellene, ligger Vikran ved foten av det mer enn 1100 meter høye fjellmassivet på Malangshalvøya. Huset ligger knapt hundre meter fra sjøen, dvs. fra den indre del av Straumfjorden, ikke langt fra Balsfjordens ytre munning. Stedet har panoramautsikt nordover mot Tromsø,

Huset ligger knapt hundre meter fra sjøen, dvs. fra den indre del av Straumfjorden.

der «Ishavskatedralen» stikker seg markant frem som landemerke, og enda lenger mot nord ser man fra stuevinduet store snedekte fjell på Ringvassøy. Midt i Straumfjorden ligger Ryøya med moskuser. Forbi

passerer stadig mindre båter og i tillegg mange store skip som hurtigruta, sommerens turistskip og en rekke lastefartøyer foruten hurtigbåtene som er effektive, men noen miljøsvin. Med 10 minutters ferje over fjorden omtrent hver time er det mulig å nå Tromsø på tre kvarter.

Biskop Goebel skaffet seg stedet ikke bare for å ha en «sommerresidens», men like mye for å kunne ta godt imot gjester, spesielt fra utlandet. Og det var viktig i hans ledelse av Tromsø stift. Den senere tid har det også vært brukt litt til weekender for barn og unge.

På Castel Gandolfo hadde man tidligere kyr som forsynte Vatikanet med melkeprodukter, og fremdeles kommer mange av blomstene til Peterskirken derfra. I fjorden utenfor Vikran gjør strømmene at det er mye fisk, og stedet har naturligvis en liten båt med medlemskap i Vikran småbåthavn. Det nåværende sogneprest (pater Michalski) er en ivrig sportsfisker alene og sammen med gjester, og han kjenner årstidene egnede fiskeplasser godt, ikke minst på Vikran. Hans forgjenger (pater Egiert) forsynte karmelittnonnene de første år de var i Tromsø med mye fisk som han hentet opp av fjorden på Vikran.

De senere år har eiendommen vært i lite bruk og forfallet desto tydeligere. Trær og meterhøyt villnis hadde totalt erobret hagen og alt annet uteareal. Slikt gjør at folk begynner å kaste sitt blikk på stedet, enten i håp om å få kjøpt det eller for det som verre er.

Bispedømmeadministratoren har som en slags «revirmarkering» tatt stedet litt i bruk de to siste sommere. Og nå har det gjennomgått stor restaurering. I tillegg blir dets kirkelige tilhørighet markert ved at det i hagen er satt opp et lite privat biskoppelig huskapell der det vil kunne holdes messer og bes tidebønner.

Biskop Georg Müller vigslet St. Olavs-kapellet. Bispedømmeadministratoren Olsen konselebrerte i messen.

Både menigheten i Tromsø og naboer var invitert til å delta i vigslingen.

Restaureringsarbeidene avslutning ble markert ved at Tromsø stift søndag 14. september fikk besøk av biskop Müller fra Trondheim som vigslet kapellet. Både menigheten i Tromsø, naboer og andre var invitert til å delta i vigslingen, som gikk over i en hyggelig picnic.

Kapellet er vigslet til St. Olav, da Tromsø stift til nå verken har hatt en St. Olav-kirke eller et St. Olav-kapell. Stiftet har mottatt flere gaver til kapellet. Fra St. Josephsøstrene har kapellet fått et tabernakel, en lysestake og et ciborium som stammer fra et oppløst kapell i Fredrikstad. Karmelittnonnene har skjenket en alterduk. Og fra biskop Georg Müller av Trondheim fikk kapellet en St. Olav-ikon som stammer fra Romania.

*Msgr. Torbjørn Olsen
Bispedømmeadministrasjon Tromsø stift*

Økumenisk feiring i Lom – og p. Pål lange fredag

Helgen 12.-14. september 2008 hadde Lomskyrkja 850-årsjubileum. I den anledning ønsket de at det også skulle være et økumenisk preg på feiringen, hvor også kirkens katolske fortid ble markert. Derfor inviterte Den norske kirke i Lom p. Pål Bratbak, ny kapellan i Mariakirken menighet på Lillehammer, til å lede feiringen av en høytidelig vesper. Koret Scola Gregoriana fra Øyer sang. Da enkelte av Mariakirken menighets medlemmer bor mellom Lillehammer og Lom (18 mil), ble turen kombinert med en pastoral reise – en reise som gjennomføres jevnlig med samtale, sykesalving og messer.

Klokken 09.00 var det avreise fra Lillehammer. Klokken 12.00 feiret p. Pål messe i Vågå hos Bjørg Jørgine

Hernæs – for tre troende. Det var godt å være sammen med Bjørg i messen. Hun kommer ikke ut på grunn av sykdom, og det er flere år siden hun har vært i Mariakirken. Derfor er det fint at "kirken kan komme til henne". Etter messen var det kaffe, smørbrød og koselig prat, før reisen gikk videre langs Vågåvannet til Lom.

Klokken 15.00 feiret vi messe i Lom, i kapellet hos Vera og Olav Henriksen. Her var vi syv troende, som etterpå fikk servert deilig middag. Et godt fellesskap rundt bordet.

Messe hos Bjørg Jørgine Hernæs i Vågå.

Messe hos Vera og Olav Henriksen i Lom.

P. Pål ved Lomskyrkja, hvor det ble feiret økumenisk vesper i anledning stavkirkens 850-årsjubileum.

Vesperen i Lomskyrkja startet 19.00. Det var mange som hadde funnet veien til stavkirken denne kvelden. Vesperen ble en svært høytidelig – og kald – stund.

Deretter gikk turen nedover Ottadalen og Gudbrandsdalen, før vi midnatt var tilbake i Lillehammer – etter 15 timer på reise. En lang, men en utrolig innholdsrik og flott dag sammen med våre søstre og brødre i Herren fra andre kirkesamfunn og katolikker som bor langt fra sognekirken sin. Tusen takk for den varmen dere ga oss da vi kom, for gode samtaler, mat og drikke! Vi kommer snart igjen!!

J. Nikoline Myklevik
Lillehammer

Utenriks

Den nordiske bispekonferanse i Lourdes

Den nordiske bispekonferanse var dagene 5.-11. september samlet til sitt høstmøte, denne gang i Lourdes, Frankrike.

Som vanlig fokuserte biskopene på noen hovedtemaer, som denne gang var liturgi, i særdeleshet den svenske oversettelsen av messen og ritualene, overholdelse av søndagen som helligdag, presteutdannelsen, bispesynoden i Roma i oktober og den potensielle konflikten mellom de skandinaviske lands sivile lovgivning og Kirkens selvforståelse.

Det er biskop Georg Müller av Trondheim som skal representere de nordiske biskoper under bispesynoden i Roma i oktober. Tema for synoden, som samler representanter for hele verdens katolske biskoper, er denne gang Guds ord i Kirkens misjon.

Bispekonferansen diskuterte også både rekruttering og utdanning av prestekandidater. Det ble informert om Sveriges forflytning av sin presteutdanning fra Stockholm til Uppsala. Collegio Svedese i Roma vil fremdeles bestå, men i fremtiden vil dette presteseminaret få et mer felles skandinavisk preg.

Videre fortsatte biskopene forberedelsen av et hyrdebrev om søndagen

som helligdag. Hyrdebrevet planlegges ferdigstilt 2009, slik at det kan godkjennes når biskopene igjen samles i Finland i mars måned. Hyrdebrevet vil være et forsvar for søndagen som en dag for gudstjeneste, hvile og bønn, i møte med den stadig økende grad av kommersialisering av også denne dagen.

Biskopene fordypet seg også i en diskusjon rundt den potensielt økende konflikten mellom de skandinaviske lands sivile lovgivning og trosfriheten. De siste tiår har Den katolske kirke i landene ikke møtt på problemer med hensyn til trosfrihet, men man ser nå en tendens til at Kirkens selvforståelse og kirkerett i stadig økende grad kan komme på kollisjonskurs med den sivile lovgivning. Særlig er dette høyaktuelt i Norge, hvor en ordensprest i januar måned saksøkte Oslo katolske bispedømme ved biskopen for brudd på arbeidsmiljøloven. Den aktuelle ordenspresten ønsker ikke å forlate sitt sogneprestembede, etter å først ha blitt kalt til annen tjeneste i bispedømmet og deretter av sin provinsial tilbake til Polen. Oslo katolske bispedømme tapte saken i Tingretten, hvor man ble dømt til å gjeninnsette den aktuelle presten. Saken er nå anket til Lagmannsretten.

Deltagere på årets høstmøte var biskop Anders Arborelius av Stockholm, biskop Czeslaw Kozon av København, biskop Pierre Bürcher av Reykjavik, biskop Bernt Eidsvig av Oslo og biskop Georg Müller av Trondheim, samt bispedømmeadministratorene for Tromsø og Helsinki.

Trosfrihetens kår forverret i Asia i 2007

Trosfrihetens kår i Asia forverres stadig, særlig i Kina og i det demokratiske India. Det heter det i den årlige rapporten fra USAs statlige avdeling for trosfrihet i verden.

Rapporten, som ble publisert 19. september, kritiserer kommunistregimet i Beijing først og fremst for undertrykkningen i Tibet etter protestene i mars, da flere hundre ble arrestert, munkene forvist fra klostere og tvunget til å delta i "patriotiske omskoleringskampanjer" og signere dokumenter som kritiserer Dalai Lama. Rapporten fremhever også de stadige arrestasjo-

nene av det muslimske Uyghur-folket i Xinjiang, for så lite som besittelse av uautoriserte religiøse tekster eller deltagelse i religiøse aktiviteter. Også tradisjonelle religiøse plikter, som faste i ramadan, er forbudt.

Videre fremheves det at kinesiske myndigheter i perioden før OL i Beijing innstrammet kontrollen over mediene og intensiverte kampen mot religiøse aktiviteter som ikke er godkjente av staten. Kirker ble stengt, religiøse ledere arresterte eller forvist til områder langt fra OL-arenaene, og troende fra andre land ble utvist.

Fjoråret var også et vanskelig år for trosfriheten i Asia generelt. Det fant sted en systematisk undertrykkelse av religion og troende i Nord-Korea og Burma, hvor diktatoriske regimer ønsker å kvitte seg med alle dissidentene og mulige opponenter. I september 2007 protesterte titusener av burmesiske buddhistmunker mot militærdiktaturet, noe som resulterte i drap, tortur, arrestasjoner og overvåkning av klostre.

Situasjonen er også alvorlig i Iran, hvor ethvert avvik fra den offisielle muslimske tro ofte straffes som "en krenkelse av religionen" og medfører stadige arrestasjoner og diskriminering, samt systematisk kontroll over mediene.

Også i tradisjonelle muslimske land har aggresjon og vold mot religiøse minoriteter forverret seg – særlig forfølgelse av kristne. Dette gjelder særlig i Egypt, Pakistan, Saudi-Arabia, Malaysia og Indonesia. I Laos fortsetter lokal forfølgelse av kristne, blant annet gjennom forsøk på "omskolering". I Turkmenistan og Uzbekistan må alle religiøse aktiviteter være statlig autorisert, selv bønnemøter. Myndighetene er svært restriktive med godkjenning av religiøse aktiviteter og straffer "lovbrytere" med fengsel og bøter.

I det demokratiske India var det i 2007 systematiske angrep fra hindufanatikere på religiøse minoriteter, særlig kristne. I delstaten Orissa, som ledes av det nasjonalistiske hindupartiet Bharatiya Janata, ble bare rundt juletider mer enn 100 kirker og religiøse institusjoner, samt 700 kristne hjem, angrepet og brent til grunne.

Politiet grep sjelden inn, og kristne ble tvunget til å flykte til skogs. Denne voldsbølgen mot kristne i Orissa og omkringliggende delstater har eksplodert de siste ukene. Mange indiske delstater har også vedtatt notoriske antikonversjonslover, som i praksis betyr straff for enhver som måtte forlate hinduismen og ofte benyttes til å rettferdiggjøre vold mot og arrestasjoner av religiøse minoriteter.

Kilde: AsiaNews

Demonstrasjonene fortsetter i Hanoi – de største siden 1954

Bevæpnede menn gikk til aksjon mot katolikker i Hanoi natt til mandag den 22. september. Rundt hundre menn raidet bønnevigilien som daglig holdes av Thai Has troende. Rundt 500 polititjenestemenn var til stede, men grep ikke inn. Mobben raserte et kapell, helte motorolje over en statue av Vår Frue og truet katolikkene som var i bønn.

En lignende episode fant også sted fredag kveld den 19. september, da en annen gruppe angrep de troende, ransaket St. Georg-kapellet og uten-dørsalteret, ødela statuer og religiøse bilder – mens politiet kun sto og så på.

”Gjerningsmennene ropte slagord og skrek at erkebiskopen og superioren i Thai Ha, p. Matthew Vu Khoi Phung, måtte drepes,” forteller redemptoristene.

Søndag den 21. september truet formannen i Folkets Komité i Hanoi, Nguyen The Thao, med å gi erkebiskopen av Hanoi, msgr. Joseph Ngo Quang Kiet, og alle som ham, en ”alvorlig straff”, siden de ”oppvigler folket, fremsetter falske anklager mot regjeringen, trosser loven og splitter nasjonen.” Thao uttrykker særlig sinne mot protestbrevet som

erkebiskopen har sendt til Vietnams president Nguyen Minh Triet, til landets statsminister og formannen for Kommissjonen for Religiøse Anliggender, hvor erkebiskopen ifølge Thao ”fremsetter falske anklager mot bymyndighetene”. Hanois myndigheter har altså valgt å bruke vold for å stanse en fredelig demonstrasjon, satt i gang av katolikker for å få tilbake to områder som er illegitimt konfiskert av kommunistmyndighetene. De aktuelle områdene er eiendommen hvor nuntiatoret tidligere holdt til, like ved St. Josef-katedralen, og området som tilhørte menigheten Thai Ha og redemptoristklosteret. Myndighetene planlegger å bruke eiendommene til restauranter (det tidligere nuntiatoret) og til en konfeksjonsfabrikk (Thai Ha).

De troende har i lang tid samlet seg daglig til fredelig bønn ved de to eiendommene. Selv om protestene kun har gått fredelig for seg, er de allikevel de største siden kommunistene overtok landet i 1954. Også katolikker fra andre deler av Vietnam oppsøker nå Hanoi for å vise sin solidaritet med katolikkene der. Blant annet har ti av landets øvrige biskoper besøkt Hanoi for å markere sin støtte. Søndag den 21. september ledet biskop Joseph Dang Duc Ngan av Lang Son en protestmarsj, hvor flere tusen katolikker og 100 prester fra Ha Nam, Ha Tay og Nam Dinh, forsøkte å komme seg frem til det tidligere nuntiatoret. De ble imidlertid stoppet og kom aldri i nærheten av området. Siden fredag den 19. september er nemlig eiendommen sterkt bevoktet av politistyrker. Det er satt opp barrierer, som også hindrer fremkomst til erkebiskopens residens og til katedralen. Politiets spesialstyrker er tilkalt og står på vakt med full utrustning og hunder, og man har også avskåret mulighet til telefonkommunikasjon. Området er regelrett beleiret.

Inntil nå har myndighetene reagert på de fredelige demonstrasjonene ved å spre desinformasjon, svertkampanjer og arrestere troende, men har nå valgt å gå til det skritt å bruke vold. Katolikkene i landet fortviler, og katedralens klokker ringer konstant, som et rop om hjelp.

Kilde: AsiaNews/Catholic News Service

Kardinal Antonio Innocenti død

Kardinal Antonio Innocenti, tidligere prefekt for Kleruskongregasjonen (1986-91) og tidligere president for den pavelige kommissjonen ”Ecclesia Dei” (1991-95), døde den 7. september 2008, 93 år gammel. Han var ved sin død Kirkens fjerde eldste kardinal. Etter hans død har kardinalkollegiet 193 medlemmer, hvorav 116 er under aldersgrensen på åtti år som gir dem stemmerett ved et eventuelt nytt pavevalg.

Kilde: Kathpress

Jürgen Habermas & Josef Ratzinger:

Sekulariseringens dialektikk – om fornuft og religion

St. Olav forlag 2008
Kr. 198.-

Oversatt av Gunnar Wicklund-Hansen
og Anne Krohn

I januar 2004 arrangerte Det katolske akademi i Bayern et debattmøte mellom to av vår tids mest fremstående tenkere:

kuriekardinalen Joseph Ratzinger, som i 2005 ble pave, og den tyske filosofen Jürgen Habermas. Denne debatten foreligger her i bokform, et dokument fra et møte hvor Ratzinger og Habermas drøftet hva som er forutsetningene for at et samfunn kan bli preget av frihet og fred. Blant de sentrale spørsmål som stilles i denne boken er: Hvor går grensen mellom fornuft og religion? Kan religionen sette grenser for fornuften – og omvendt?

Bibelen i Kirkens liv

Av p. Amfinn Haram OP

En av de virkelig tydelige tendensene i nyere katolsk historie er en fornyet oppmerksomhet på Guds Ord – i Bibelen og i hele den kirkelige overleveringens mange former. Selv om Ordet lever et mangfoldig liv i Kirken – i liturgien, i bønnelivet, i konsiltekster og kirkelige læredokumenter så vel som i den løpende muntlige forkynnelse – er det klart at "grunnboken" framfor alle er Bibelen, Den hellige skrift.

Prosesjon med evangeliet i Tønsberg. Foto: Svend Aage Petersen.

MEN ER IKKE DET å vektlegge Bibelen og Guds Ord noe protestantisk? Jeg tror at vi også på dette området må komme ut av "protestant-komplekset". Ingen ting blir galt eller ukatolsk bare fordi protestanter mener og gjør det. Da må vi jo slutte å resitere trosbekjennelsen og å be Fadervår, blant annet. Langt heller skulle vi "hente hjem" det som er en del av den katolske arven og helheten. Det gjelder også kjennskapet til Bibelen og den aktive bruken av den.

Kirkens teologi er Skrift-teologi

Dersom vi ser kjapt på historien, ser vi jo at Kirkens teologi helt fra begynnelsen var en Skrift-teologi. Apostlene fortolket og brukte Skriften slik den var vokst fram i Israel og i jødedommen. Kirkefedrenes skrifter er fylt av bibelsitater og er en umiddelbar videreføring av apostlenes forkynnelse og bruk av Skriften – med Jesu Kristi person, lære og liv som "nøkkel" og grunnperspektiv. Han er jo selv Logos, Ordet som ble kjøtt (Joh 1,14).

Videre framover ser vi at også den monastiske teologien (teologi utviklet i klostrene) er sterkt bibelpreget. Det knytter seg ikke minst til klosterlivets 'lectio divina'; den langsomme, mediterende lesning av Skriften. Slik blir Skriften ikke først og fremst et akademisk studieobjekt, men et levende møte med Gud selv, han som er nær og taler til oss gjennom Ordet. Lectio divina innebærer at Bibelen leses i lys av kirkens tro på Den treenige Gud, åpenbart oss i Jesus Kristus. Når du leser St. Bernhard av Clairvauxs skrifter, er bibelsitatene så innvevd i teksten at de går helt i ett med skribentens framstilling. Ofte kunne klosterfolket store deler av Bibelen så godt som utenat. Den var en del av dem selv.

En ny fase kom med den middelalderiske skolastikken der vi finner røttene til teologien som akademisk disiplin og som universitetsfag. Likevel beholder teologien sin karakter av å være bibelutleggelse. En skolastisk teolog som St Thomas Aquinas er mest kjent for sin Summa Theologica, men hans livsverk omfatter langt mer, nettopp

som undervisning i – og kommentarer til – Skriften. Det grunnleggende stoffet i den dogmatiske teologien er først og sist de bibelske tekstene. Det er først senere at teologien blir mer abstrakte spekulasjoner med et hovedsaklig filosofisk preg.

Den fornyelsen som både leder opp til og er en følge av Det andre Vatikan-konsil, er nettopp preget av en retur til kildene, ad fontes. En gjenoppdaget Bibelen, kirkefedrene og liturgien; de store tekstene. Bibel, kirkefedre og liturgi er tre sider av samme sak – og Bibelen er det som slår an tonen; i terminologi, i symbolikk, i sine store fortellinger og visjoner.

Når den historiske og kritiske bibelforskningen begynte å gjøre seg gjeldende på protestantisk mark, var Den katolske kirken først avvisende. Senere har en sett verdien av språklig, historisk og litterær viten om Bibelens tilblivelse; det beriker lesningen og studiet. Men Kirken setter grensen ved en fortolkning som ser bort fra den guddommelige dimensjonen og som

avviser det overnaturlige. Likeså ser den det som viktig at Skriften leses i kirkens fellesskap, under det kirkelige læreembetets veiledning – for å hindre at tolkningene blir ensidige og sektariske. Bibelen og kirken hører sammen.

Fornyelse i dag – hos oss

Det er en stor utfordring for Kirken i dag, ikke minst i vårt eget land, å fornye og intensivere bruken av og kjennskapet til Bibelen. Det skjer på tre hovedfronter:

For det første er det avgjørende at prester, diakoner og kateketer får en grundig opplæring i eksegesi (fortolkning) og bibelteologi slik at de kan gi de troende mat for deres åndelige liv. En forkynnelse som ikke er informert av Bibelen, blir lett moraliserende og utflytende. Kjennskap til Bibelen åpner dessuten opp for en større forståelse for liturgien og sakramentene. Fortrolighet med Bibelen fremmes også gjennom officiet (tidebønnene), ikke minst lese-officiet der større deler av Skriften leses i sammenheng. I den regelmessige resitasjonen av Salmene blir en ført inn i den bibelske verden; salmene er en slags "Bibel i kompaktformat".

Det er viktig at tekstene nettopp mediteres og bes inn "under huden" til dem som skal tenke teologisk og utøve forkynnertjeneste. Bibelen henvender seg til hele mennesket; ikke bare til hodet og tankene. Gjennom tidebønnene blir de bibelske tekstene selve luften vi puster i.

For det andre må lekfolket oppmuntres til aktiv Bibel-bruk. Det skjer jo primært gjennom deltagelse i liturgien. Også messen er gjennomsyret av Bibels ord, symboler og fortellinger. Den første del av messen er jo viet til Ordet; en "Ordets liturgi" med bakgrunn i den jødiske synagogeliturgen. Jeg tror det er en stor gave til hele Kirken at tekstmaterialet i den siste reformen er utvidet og at tekstene leses på folkespråket på en måte som sikter på aktiv lytting og forståelse. Desto mer oppmerksomhet må rettes mot lesningen av tekstene; tekstleserne må trenes opp i dette slik at tekstene virkelig får klinge i rommet og nå inn til tilhørerne. En levende messe-feiring avhenger i høy grad av at Ordets liturgi ikke er sjukskete og utydelig. Messens tekstvalg leder oss gjennom kirkeåret inn i Skriftens og Troens helhet. Ved å få

med oss Ordets liturgi i dens fylde, får vi en balansert og sunn tro.

Ordets liturgi leder også opp til Nattverdens liturgi; gjennom lesninger og salmetekster blir vi minnet om alle aspektene ved det éne Kristi mysterium vi feirer i eukaristien.

Det er en berikelse for den liturgiske bruken av Ordet når lekfolket også kan samles til bibel- og samtalegrupper – i forståelse med sine hyrder. Det er en hjelp til planmessig lesning, og gjennom samtalen trenger Ordet dypere inn i vårt konkrete, dagligdagse liv. I en slik gruppe kan elementære teologiske spørsmål og personlig livserfaring møtes. En bibelgruppe kan jo med fordel også være en bønnegruppe – for tidebønn, for felles bønn med Rosenkransen, for frie og spontane intensjoner.

Personlig bibelbruk

I bunnen av alt dette må den individuelle Bibelen-bruken ligge. Det er kanskje ikke så lett for dagens travle mennesker med et altopplukende arbeids- og fritidsliv. Her som ellers avhenger det av vanen; så snart vi har fått innarbeidet noe i vårt livsmønster, sier det merkelig trygt avgårde med sin egen tyngde og går fra å være en plikt til å bli et behov. Hovedreglene er: heller litt og regelmessig enn mye og urealistisk. Noen lærer seg å bruke en bibelleseplan, noen bruker den leseplanen som finnes i lese-officiet eller i lektionariet for messen, både hverdagsmessene og søndagsmessene. Bare det å lese en av tekstene fra søndagsmessen i løpet av uken, vil bli en merkelig berikelse.

Kirkens gamle tolkningsmetode anbefales: – En ser etter den historiske, den åndelige og den moralske betydningen i teksten.

Jeg anbefaler at en ordner seg med stille dager (retrett) på en eller annen måte med jevne mellomrom. Det er tiden og stedet for å lese og grunne på Ordet. Likeså er det av stor betydning for hele kirken at lekfolk kan følge kurs der Bibelen og kirkens tro blir fordypet. Noen finner også tid til å sette av en periode til teologiske studier, f.eks. de nye katolske studiene ved MF.

Både for kirken som fellesskap og for den enkelte troende handler en fornyet bibelbruk om Kristi tilsagn til

Bispesynoden 2008:

Guds Ord i Kirkens liv og misjon

Fra 5. til 26. oktober avholdes den 12. ordinære bispesynode i Vatikanet – og den andre pave Benedikt XVI presiderer over.

Bispesynoden er en rådgivende forsamling av lederne i den romerske kurie, samt representanter for hele verdens katolske biskoper og representanter for sammenslutningen av mannlige ordensoverhoder, under ledelse av paven. Bispesynoden ble opprettet i 1965 og innkalles hvert tredje år for å drøfte aktuelle pastorale eller teologiske spørsmål.

Det er biskop Georg Müller SS.CC. av Trondheim som representerer Den nordiske bispekonferanse i Roma.

Arbeidsdokumentet til årets bispesynode – et slags diskusjonsgrunnlag for synoden – understreker behovet for en kreativ pastoral løsning på den voksende sult katolikker har etter Guds Ord. Dokumentet slår fast at synoden bør hjelpe de troende til en bedre forståelse av Skriften og til å anvende den i dagliglivet, blant annet i karitativt arbeid og kampen for rettferdighet. Dokumentet tar avstand fra en fundamentalistisk tilnærming til Bibelen og hevder at nøkkelutfordringen er å forklare de troende forholdet mellom Skriften og vitenskap. Teksten oppmuntrer katolikker til daglig bibellesning, men anerkjenner samtidig at søndagsmessen er det sted hvor flest mennesker møter Skriften. Derfor oppfordres synoden til å arbeide for en bedre koordinering av lesningene og prekenen, slik at man understreker lesningenes innhold. Tema for forrige bispesynode, avholdt i oktober 2005, var Eukaristien.

Maria i Betania – hun viste seg som en sann disippel, en hører, og som en virkelig teolog:

– "Maria har valgt den beste delen; så skal den ikke tas fra henne" (Luk 10,42).

Mødre i bønn – sammen

Mødre i Bønn ("Mothers Prayers") ble startet i England i 1995 og har siden spredt seg raskt over hele verden, med kontakter i over 85 land. Mothers Prayers er anerkjent, støttet og velsignet av kristne ledere fra alle kirkesamfunn. Der er nå tusenvis av grupper over hele verden.

TO BESTEMØDRE, katolikken Veronica og hennes ikke-katolske svigerinne Sandra, kjente seg ledet av Gud til å starte Mothers Prayers og be på en helt bestemt måte for sine barn. De kjente at de skulle ta med seg alle de smerter og bekymringer de hadde for sine barn til ham og stole på hans ord 'be så skal dere få'.

Gruppen i Bergen

"Kom, Hellige Ånd. Styr våre hjerter og sinn. Styr alle sider ved dette møtet." Syv mødre, to småbarn og en ganske ny verdensborger er samlet rundt kaffebordet på Landås i Bergen denne første dagen med høstregn i august. Alle har noe å berette fra sommerens opplevelser, så det tar en stund før roen senker seg og vi samles i den første av de ni faste bønnene som bees før den enkelte mor individuelt ber for sine og andres barn. Den individuelle bønningen er symbolisert ved små lapper med barnas navn på som legges i en kurv ved foten av krusifikset.

"La dette møtet være fullstendig fra Herren. Ta fra oss våre egne tanker og erstatt dem med dine tanker." Lyden fra vesle Olav som ammer, Snorre og Emilie (2 år) som leker på gulvet bare

forsterker stillheten, gleden og alvorset som på forskjellige måter alltid tar form når mødre kommer sammen til Jesus ved foten av korset og overgir sine barn i hans varetekt. Sammen ber vi om beskyttelse, tilgivelse, samhold og takker for "den store gaven der er å være mor". Det leses et passende stykke fra Bibelen, og som alltid blir det dørgende stille blant de lekende små når lovsangen lyder i rommet.

I fire år har mødre i Bergen jevnlig kommet sammen i denne formen for bønn, først med bønner på engelsk, siden med oversatte stensiler, og nå med den vesle bønneboken som er oversatt til 29 språk og som er nøyaktig lik enten den er på polsk, spansk, tamilsk eller vietnamesisk.

"Herre Jesus Kristus, vi kommer til deg akkurat som vi er." Det var etter et besøk i England at oppfordringen kom om å starte opp Mødre i Bønn også i Norge. Som sliten mor til to gutter med kroniske plager, hadde jeg søkt trøst og hvile hos en fransiskaneremitt på den engelske landsbygden i noen dager. Med meg i bagasjen hjem hadde jeg en ide om en bønnegruppe, men det opplevdes mer som en byrde enn en lettelse. Jeg hadde ingen erfaring med bønnegrupper og

syntes allerede at tiden ikke strakk til. En dag beklaget jeg meg til Annette Furnes fra Kristent Fellesskap, mens vi møttes på skoleplassen i følge med våre førsteklasse. Til min store overraskelse responderte hun med entusiasme! Den første Mødre i Bønn-gruppen ble startet høsten 2004 av to mødre fra to forskjellige kirkesamfunn på kjøkkenet hos den ene, mens guttene så barne-TV i stuen.

"Vær så snill å hjelpe oss til alltid å sette pris på den viktige oppgaven det er å være mor" I en helt vanlig, men ofte hektisk, hverdag med krav og press fra mange hold og i ekstreme situasjoner der ens barn utsettes for store lidelser ved sykdom eller mobbing og sosialt press, er foreldre spesielt sårbare. Det er lett å miste perspektivet og forveksle gaven med en byrde man ikke føler seg i stand til å bære. Da er det spesielt godt og viktig å komme sammen med andre og øve seg på å finne det riktige perspektivet og den alltid så vanskelige overgivelsen av gleder og sorger til vår Herre Jesus Kristus. I gruppen skal mødre kunne kjenne seg helt trygge. Trygge på en fast ramme om bønningen, på de andre mødrenes konfidensialitet, og – ikke minst – trygge på å få slippe de mange velmenende råd vi så ofte gir,

Bønnebøkene er gratis og kan fåes ved henvendelse til koordinatør.

men som i sjelden treffer og som kan skade mer enn de bygger opp.

”Vi vil gi oss fullstendig til deg, vår Herre Jesus Kristus.” Mødre i Bønn er ingen bibelgruppe, selv om bibeltekster leses og lyttes til. Det er ingen samtalegruppe, selv om erfaringer deles. Det er heller ikke et sosialt nettverk, selv om nære vennskap oppstår og prak-

De opplevde at det var befriende å få lov til å rette sin takk og sårbarhet til Gud i stedet for å synse og mene så mye i forhold til hverandre.

tisk støtte hører med. Mødre i Bønn er – nettopp: Mødre som sammen ber for sine barn og jevnlig øver seg sammen i den vanskeligste av alle troens kunster: tillit til og overlatelse i ham som er alle gode gavers giver. Nettopp fordi vi er så svake i vår tillit og fordi vi i vår kultur har en tendens til å ville ordne og løse det meste selv, er det så viktig at samtalen mødrene imellom skjer i forkant av bønningen, slik at vi ikke risikerer å ”ta tilbake” det vi har lagt fra oss ved vår korsfestede Herre Jesu føtter.

Ideen sprer seg

En av gruppens trofaste medlemmer er Sunniva Kristiansen, som i sommer tok den vesle bønneboken med seg på Familieleiren på Mariaholm. I stedet for samtalegrupper, fikk mødre delta i ”Mødre i Bønn”-samlinger to ganger i løpet av uken. ”Mange kjente på at det var godt å finne et litt nærere og tettere åndelig fellesskap enn det man erfarer i en stor menighet. At denne type fellesskap gjorde det lettere å åpne seg både for Gud og andre. De opplevde at det var befriende å få lov til å rette sin takk og sårbarhet

til Gud i stedet for å synse og mene så mye i forhold til hverandre.”

Og det er ikke bare mødre som synes det er godt og riktig å hjelpe hverandre til å åpne seg for Gud. I forkant av familieleiren hadde Ståle Kristiansen oversatt ”Fedre i Bønn” til norsk, så også fedrene fikk prøve seg. Også her var det positive tilbakemeldinger.

Kirkens liv og private bønnegrupper

For oss katolikker er det Kirken, messen og eukaristien som er bærebjelkene i vårt trosliv. Mødre og fedre i bønn vil aldri endre på det. Likevel oppleves disse formene for samling som en stor gave nettopp fordi de kan hjelpe oss til å bli dypere og mer overgitte kristne som slik kan ta del i messen på en mer inderlig måte. Bønnegrupper verken kan eller skal erstatte vårt fellesskap i Kirken. Erfarin-

gene fra Bergen forteller oss at vi kan knytte stor optimisme og glede til slike grupper, både i det å styrke troen for dem som allerede tilhører Kirken, og å skape nær og ekte kontakt i Kristus mellom kvinner og menn av ulik kirketilhørighet. Ikke minst kan det bli et meget viktig holdepunkt for dem som er uten slik tilhørighet. Mødre og fedre i bønn kan være nettopp en type lokalt lavterskeltilbud som kan bli til stor glede og hjelpe utbredelsen av Kristi budskap i et samfunn som hungre etter tro og åndelighet.

– Anne Samuelsen

Er du interessert?

Kontakt koordinatør i Norge: Anne Samuelsen på mprayers@start.no
Internasjonalt:
office@mothersprayers.org,
www.mothersprayers.org

18+ helg på Mariaholm

Den 21. til 23. november arrangerer Norges Unge Katolikker 18+-helg på Mariaholm i Spydeberg. Denne gangen skal temaene på helgen spesielt rettes mot studenter. Denne helgen er for deg som er over 18 år, og som ønsker å treffe andre unge katolikker, som ønsker å tilbringe en helg i et katolsk fellesskap, med troen i sentrum.

Pris: kr 800 for NUK-medlemmer, kr 1200 for ikke-medlemmer.

Påmelding på

www.nuk.no

Wilfrid Stinissen:

Sant menneske

St. Olav forlag
Kr. 248.-

Med denne boken hjelper WILFRID STINISSEN oss til å forstå den menneskelige natur og hvordan vi skal betrakte menneskets opprinnelse og mål. Skapelsen er begynnelsen og målet er guddommeliggjørelse – hellighet – sier Stinissen. Boken beskriver menneskets reise ved hjelp av Bibelen og den kristne erfaring hos helgener og mystikere. Slik vokser det frem et kristens menneskesyn som samtidig viser hva det innebærer å bli et sant menneske.

Forfatteren Wilfrid Stinissen er katolsk prest og karmelittmunk. Flere av hans bøker er tidligere utkommet på St. Olav forlag.

Nytt om Navn

P. Melgabar (Mel) Necio Enero, filippinsk sjelsørger i St. Svithun, Stavanger, har forlatt Norge til fordel for studier i bibelsk teologi i Roma. P. Mel kom til Norge i mars 2004 og til Stavanger i januar 2005. St. Svithun menighet tok farvel med p. Mel søndag den 24. august. P. Mels adresse fremover vil være: Pontificio Collegio Filipino, Via Aurelia 490, I-00165 Roma, Italia

Heidi Haugros Øyma er fra 15. september 2008 ansatt som redaksjonssekretær i Broen - katolsk kirkeblad. Hun har tidligere vært tilknyttet Oslo katolske bispedømmes Informasjonstjeneste. Hun har også i flere år vært medlem av Broens redaksjon, samt hatt og har diverse andre verv og oppgaver i Kirken - ikke minst i Norges Unge Katolikker. Øyma, som har hovedfag i italiensk fra Universitetet i Oslo (1997), studerer nå ved Det teologiske Menighetsfakultet i Oslo.

Jardar sammen med deler av NUKs landsstyre.
FOTO: Christina Falkenberg.

Norges Unge Katolikker (NUK) avholdt sitt årlige Landsmøte på Mariaholm helgen den 26. til 28. september. Som vanlig var en av postene på det formelle programmet valg av ny leder og nytt arbeidsutvalg (AUV). Ny NUK-leder ble **Jardar Johannes Maatje**. Jardar er opprinnelig fra Fredrikstad

men nå bosatt i Oslo. Han har i flere år vært aktiv i diverse verv både på lokalt og sentralt hold til NUK. De siste par årene har han blant annet vært leder for Distrikt Oslo. Jardar overtar stafettpinnen som NUK-leder etter Tao Nguyen. De følgende ble valgt inn i organisasjonens arbeidsutvalg: **Tor Peter Nguyen, Anne Lynn Leonen Gelacio, Kristina Voigt og Trong Le**. Vararepresentanter ble **Isabel Sanchez og Katarina Lindberg**.

Mirabella Andrew (29) er fra 1. oktober 2008 ansatt som regnskapsfører (20%) for St. Eystein presteseminar. Mirabella er utdannet innen økonomi og administrative fag og er fra før blant annet regnskapsmedarbeider for St. Olav domkirke i Oslo.

Margareta Tumidajewicz (24) er fra 20. oktober ansatt som Rådgiver for innvandrersjelesorgen i Oslo Katolske Bispedømme. Margareta har tidligere vært aktiv i NUK både lokalt og sentralt. Hun har arbeidet for Fellesforbundet og Den norske ambassade i Warszawa. Hun kommer til Oslo katolske bispedømme fra Utenriksdepartementet. Som Rådgiver for innvandrersjelesorgen skal hun bistå nasjonalsjelesørgerne, ha kontakt med myndighetene i integringssspørsmål og synliggjøre arbeidet til nasjonalsjelesorgen. Margareta er utdannet master i Europastudier.

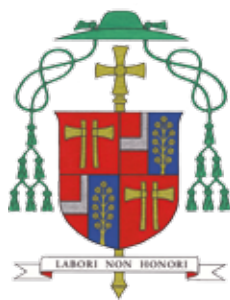
Jana Solem

Dominikanerinnen ved Sta. Katarinahjemmet har fra 1. oktober 2008 ansatt **Jana Solem** som sekretær og resepsjonist. Jana Solem er født i Kromeriz i Den tsjekkiske republikk den 2. januar 1974. Hun har magistergrad fra det filosofiske fakultet i Brno, med fordypning i historiske hjelpevitenskaper og latin. I 1995 ble hun tilknyttet legdominikanerne i Tsjekkia hvor hun avla de evige løfter i 1998. Jana Solem kom til Norge i 1998, hvor hun blant annet har jobbet for UPS of Norway. Solem har tidligere erfaring med sekretærarbeid. Hun vil virke som sekretær for

priorinnen og for Katarinahjemmets Gjestehus.

Den 25. oktober tildeler biskop Bernt Eidsvig av Oslo ordinasjonskandidaturet til to av bispedømmets prestestudenter: **Nguyen Duc Khiem og Per Einar Odden**. Biskopen vil samtidig tildele kandidaturet til en av studentene som studerer for erkebispedømmet Westminster. Ordinasjonskandidaturet kan tildeles på ulike stadier av prestestudentenes formasjon, i OKB har det vært tradisjon at det tildeles sent, som siste skritt før diakonvielsen. Nguyen Duc Khiem ble født den 27. desember 1980 i Binh Tuy i bispedømmet Phan Thiet i Vietnam. Han er vokst opp i Stavanger. Per Einar Odden ble født 26. januar 1956 i Levanger. Han konverterte til Den katolske Kirke i 1992 og er mangeårig medarbeider i Informasjonstjenesten i OKB og i Broens redaksjon. Per Einar er inne i sitt siste studieår, mens Khiem, som også har hatt ett års menighetspraksis, er på år to av i alt tre av teologidelen av studiet. Medregnet Per Einar og Khiem har Oslo katolske bispedømme i skrivende stund 9 prestestudenter, tilknyttet Allen Hall og St. Eystein i Oslo. De studerer hovedsakelig ved Heythrop College og Det teologiske Menighetsfakultet. En av studentene har et års forberedende studieopphold hos benediktinerne i Downside Abbey, også i England, og sistemann er i ferd med å avslutte en teologisk grad i Polen.

Sandra Quezada er fra 1. november i år ansatt som sekretær i St. Svithun menighet, Stavanger. Hun er 45 år gammel og kommer opprinnelig fra Chile. Sandra er gift og har to barn. Hun har tilhørt menigheten siden 1997, og har deltatt aktivt i katekese, kor og den spansktalende gruppen. Hun har studert i USA, så i tillegg til morsmålet spansk, behersker hun både engelsk og norsk. Sandra overtar etter **Stella Skjold**, som har vært sekretær i St. Svithun menighet i nesten 30 år. Les intervju med Stella Skjold på side 6.

UTNEVNELSER

Biskop Bernt Eidsvig Can.Reg av Oslo har med virkning fra 1. september 2008 utnevnt **p. John Chaloner JCL** til assisterende rettsvikar for Oslo katolske bispedømme. P. Chaloner er fra før tilknyttet Tribunalet i OKB

p. John Chaloner JCL

som dommer. P. Chaloner ble født 20. mars 1940 i Sheffield, Yorkshire, England. Prestestudier ved the Pontifical Bede College i Roma, presteviet 7. april 1973. Tilknyttet Tribunalet ved bispedømmet Salford siden 1973, siden 1988 som dommer. Har siden prestevielsen ved siden av tribunalarbeidet også hele tiden virket som menighetsprest. Sogneprest i Saint Hubert's, Dunsop Bridge, Lancashire siden 1993.

Biskop Kvarme fyller 60 år:

– Biskop Eidsvig gratulerer

DEN 11. NOVEMBER fyller Oslo biskop (Den norske kirke) Ole Christian Mælen Kvarme 60 år, og jeg vil gjerne dele mine gode ønsker for ham ved denne anledning med Broens lesere.

De fleste vil forbinde hans navn med kontroversielle spørsmål og strid. Mer enn noen annen biskop og kirkeleder i Norge har han måttet ta belastningen ved å forsvare det felles kristne syn på ekteskapet: at det er mellom en mann og en kvinne. Dette har ikke passet en stor del av norske politikere og media, og angrepene på biskop Kvarme har gjennomgående vært like heftige som de har vært personlige og krenkende.

Men, det er ikke en stridens mann jeg ønsker å gratulere – for strid er hverken et mål eller et middel han har valgt – det er en samlende kirkeleder, en lærd teolog og en omsorgsfull sjelesørger. Og rent personlig vil jeg tilføye, han er en kollega jeg setter meget høyt, og gleder meg over å kunne samarbeide med.

For kort siden skrev Dagbladet at jeg synes biskop Kvarme er "liberal". Riksmålsordboken definerer liberal som "vidsynt; fordomsfri; frisinn", så jeg ville forsåvidt ha mitt ord i behold, men det jeg sa var omtrent dette: "Biskop Kvarme kommer fra sentrum av norsk kirkeliv; hans teologiske synspunkter er bygget på solid lærdom, og han er av personlighet utadvendt og innstilt på de mennesker han kommer i kontakt med. I sammenligning med meg vil nok mange finne ham liberal." De ordene tør jeg stå ved.

Jeg gratulerer Ole Christian Kvarme ved denne milepæl i hans liv. Hvis jeg skulle uttrykke et konkret ønske, måtte det være at han endelig får anledning til å konsentrere seg om sin oppgave som åndelig og pastoral leder. Men, det å stå trygt fast når det raser som verst, er også et lederskap vi kan verdsette.

+Bernt I. Eidsvig

Fra biskop Bernt Eidsvigs kalender*

- 24/10 Pastoralrådsmøte på Mariaholm
- 25-28/10 Besøk til Allen Hallen presteseminar i London, hvor noen av OKBs seminarister studerer
- 28/10 Deltar på Religionslederforum
- 29/10 Besøk i Oslo Unge Voksne
- 02/11 Pontifikalmesse i St. Olav domkirke, i anledning Allesjeldersdag
- 03-25/11 Ferie
- 03/12 Møte i KATLUSA (Katolsk-Luthersk Samtaleforum)
- 03-08/12 Møte med OKBs tribunals dommere og rettsvikar i London
- 09/12 Foredrag om eutanasi hos St. Fransciskushjelpen
- 15/12 Norsk Katolsk Bisperåd møtes i Oslo

*per 10. oktober 2008

Pavens bønneintensjoner

2008

Oktober

At Bispesynoden må hjelpe alle til å formidle Guds ord, i fellesskap med hele Kirken.

At denne måneden, viet misjonen, må få alle kristne fellesskap til å delta i Kirkens universelle oppdrag.

November

At helgenenes vitnesbyrd må styrke de kristnes hengivenhet for Gud og sin neste så de etterligner Kristus,

At Asias kristne i troskap mot Kristus og evangeliet må finne passende måter å forkynne Ham på – på dette kontinent så rikt på kultur og gamle former for spiritualitet.

Desember

At Kirken, stillet overfor en verden der vold og dødens kultur vinner terreng, modig må fremme en livets kultur.

At kristne, især i misjonslandene, gjennom konkrete solidariske handlinger må vise at det barn som fødtes i stallen i Betlehem, er verdens lysende håp.

Lyset skinner i mørket!

I november feirer vi to spesielle messer i Kirken. Den første er for alle helgener, **Allehelgensdag**. Helgener er menn og kvinner som har levd sine liv på en måte som lignet på Jesu Kristi liv. Vi regner med at helgenene allerede er i himmelen hos Gud.

Selv om noen helgener har en egen dag i kalenderen, feirer vi også alle helgener samlet den 1. november. Da ber vi alle helgener gå i forbønn hos Gud for alle menneskers sjeler, både for oss som lever nå og de som er døde. Og den 2. november, feirer vi messe nettopp for de døde menneskene som fortsatt er på veien mot Gud. Det er Allesjeldersdag. Da ber vi for de døde.

Allehelgensdag og Allesjeldersdag minner oss om at på grunn av Jesus Kristus, er håpet til stede for alle mennesker. Vi blir minnet om det aller viktigste vi tror på; nemlig at Gud ikke vil tillate at vi dør og blir borte for alltid. Ofte bruker vi lyset som et symbol på det evige liv, og vi pleier vi å si at Jesus Kristus er verdens lys. Ingen kunne levd uten lyset fra Kristus, for da hadde det bare vært mørke i verden. Vi tenker oss mørket som et symbol på det onde, som er alle menneskers fiende.

Halloween er en feiring som kommer fra Irland. Der pleide folk i gamle dager å skjære ut skumle grimaser på gresskar som de lagde lykter av og satte opp rundt husene sine. Det var for å skremme bort onde ånder, som de tenkte seg var på ferde sent på høsten når mørket falt på. Men når vi feirer Halloween og lager gresskarlykter nå, så minner det oss om at selv om vi går inn i den mørke tiden av året, så har lyset egentlig vunnet over mørket. Jesus Kristus har vunnet over døden og det onde, og en dag skal han ta det helt bort fra oss.

Lag gresskarlykt

Du trenger:

Gresskar, kniv, skje, telys og fyrstikker. Hvis du ikke får tak i et gresskar, kan du også bruke melon. Både små og store gresskar og meloner kan brukes. Det kan være fint å få hjelp av en voksen til å skjære.

- Skjær toppen av gresskaret.
- Skrap ut trevlene og frøene ved hjelp av skje og hender til det bare er det tykke skallet igjen.
- Skjær ut et ansikt med munn, øyne og nese på den ene siden av gresskaret.
- Tenn på telys, sett det nedi gresskaret og sett på topplokket.
- Sett det gjerne utenfor inngangen. Det lyser fint i høstmørket, for alle som går forbi. Og det er egentlig bare bitte litt skummelt.

Fargelegg bildet

Jesus fortalte en gang en fortelling om en kvinne som hadde ti sølvmynter, men mistet en av dem på gulvet så den trillet vekk. Da tente hun et lys og lette gjennom hele huset med feiekost, helt til hun fant igjen mynten. Og da ble hun så glad at hun laget en fest. Gud er som den kvinnen, sier Jesus. Hvis vi kommer bort fra ham fordi vi ikke bryr oss om ham lenger, da leter han helt til han finner oss igjen. Gud elsker alle mennesker, og vil at alle en dag skal komme til ham i himmelen.

Katekese

– å møte mennesker der de er

Katekese for barn og unge må tilpasses alderstrinnet, det er innlysende. Modningsprosessen vi gjennomgår i løpet av oppveksten, gjør oss reseptive overfor et stadig mer omfattende og dyperegående tilfang av lærestoff. Utviklingspsykologien kan hjelpe oss med å finne metoder og stoff som er forståelig og egnet for de ulike alderstrinn, og hva man ennå må vente en tid med.

I kateketisk sammenheng er vi f.eks. avhengig av å bruke metaforer i en del sammenhenger, i og med at mye handler om å forklare det usynlige ved hjelp av det synlige. Men prøver vi dette på barn i førstekomunionsalder, er det lite sannsynlig at vi når frem med det vi ønsker å formidle. Evnen til denne typen tenkning vokser ikke frem før i 11-12 års alderen.

Katekese er opplæring i troen, derfor er det også en del som skal læres. I så måte er et pedagogisk verktøy som utviklingspsykologien et nyttig hjelpemiddel til å velge riktig lærestoff og metode.

Mer enn læring:

Modning og forvandling

Men katekese er mer enn å lære et stadig større tilfang av kirkelig lærestoff. Katekesens mål er større enn å fremme forståelse, dens mål er å fremme *forvandling*. Katekesen er et viktig ledd i evangeliseringsprosessen, der målet er å bringe alle deler av livet inn i lyset fra Kristus slik at han kan gi hver tanke og handling mening og mål i et guddommelig og evig perspektiv.

Nødvendigheten av å motta katekese gjennom hele oppveksten har dermed ikke bare et kognitivt, utviklingspsykologisk perspektiv. Et nytt skritt i

Mer stoff fra Kateketisk Senter finner du på www.katekese.no.

alder og modning betyr i kristen sammenheng ikke bare at en blir mottagelig for en mer avansert fremstilling og for mer kompliserte sider av det kristne budskap. Etter hvert som et ungt menneske går igjennom ulike faser i sin utvikling, dukker nye problemstillinger og utfordringer frem for å bli eksponert for formende påvirkning. Et troende menneske står i hvert nytt veikryss overfor utfordringen om det skal velge sekularismens fortolkning og løsning eller svare på Guds kall til å følge ham også i denne utfordringen. Er ikke katekesen tilstede i disse veikryssene og formidler hva som er troens vei, vil sekularismen fort få overtaket. Slik får vi alle de voksne menneskene som i kristelige øyeblikk kan fortelle at de har beholdt sin barnetro. Men det er forblitt en tro for barn, for deres reelle, voksne liv er dens formende kraft liten. Etter å ha mottatt en katekese i de tidligste år, er senere utviklingstrinns problemstillinger og utfordringer blitt eksponert for svar og løsninger der Kirken ikke har vært inne i bildet med sin katekese.

Å bringe troen og livet i samklang

For å bruke et slitt uttrykk handler katekesen om "å møte mennesker der de er" for å bringe troen og livet i samklang. Vi har nevnt viktigheten av dette i barne- og ungdomsårene, men dette gjelder selvfølgelig også senere faser av livet. Voksenlivet byr på minst like store utfordringer i møte mellom tro og liv. Vi kan bare nevne utfordringer i ekteskapet, økonomiske disposisjoner, forholdet mellom personlige ambisjoner og hensynet til fellesskapet eller den politiske delaktighet – emner som ofte unndras troens overlys, men som det ikke skulle være noen tvil om at det også lyder et kall til omvendelse i. Katekese er derfor noe som hører hjemme i hele vårt livsløp.

–Torvild Oftestad

Det kateketiske senter

(Ny)evangelisering i OKB:

Det ene nødvendige – (jf. Luk 10,38-42)

En ny evangeliseringsrunde trekkes i gang fra 2009 – utgangspunktet denne gang er beretningen om Marta og Maria, hvor Jesus understreker "det ene nødvendige".

Vi setter ikke de to opp mot hverandre, men vil heller se på forbindelsen mellom dem; vi er både Marta og Maria, de fleste av oss. Det er altså ikke Marta som er problemet, men snarere de som verken er Marta eller Maria, som er opptatt med alt annet enn "det ene nødvendige –". Med denne nye evangeliseringsrunden henvender vi oss til martaer og mariaer av begge kjønn, og til alle dem som verken er Marta eller Maria. Målet er å gjenoppdage troen, den tro som en gang var levende, men som kanskje ikke er det lenger, troen i hverdagen.

Det Jesus peker på i denne beretningen, er nødvendigheten av å fokusere. Å fokusere ligger i den bibelske spiritualiteten. "Herren er én"; fokus på Loven, landet, pakten er helt sentralt i Det gamle testamente.

Også hos Jesus ser vi at han hele tiden har målet for øye: "min mat er å gjøre Faderens vilje", noe han avdekker gradvis for disiplene. Han lever i fokus, like til oppdraget er utført, "det er fullbragt".

"Søk først Guds rike", sier han også. Det katolske livet omfatter alt, men det betyr ikke at vi ikke skal prioritere. Vi skal altså ikke søke alt det andre først,

og så – hvis vi rekker det – søke Gud, men omvendt. Det dreier seg om å ha rette prioriteringer i forhold til livets endelige mål. Det dreier seg om troens plass i hverdagen.

Under evangeliseringsuken legger vi opp til både fyldig undervisning og praktisk veiledning, i tillegg til feiring av liturgien og sakramentene, forbønn, samtaler, samvær.

- ABH

Et samarbeidsprosjekt

Evangeliseringsukene er et samarbeidsprosjekt – vi som reiser rundt kommer med et opplegg, men det vi tilbyr er bare en del av det hele.

Erfaringene fra evangeliseringsukene så langt viser at der hvor hele menigheten – presten(e), menighetsleddene, ansatte – ønsker det og går sammen om å forberede og gjennomføre evangeliseringsukene, der blir det også et skikkelig løft for alle, og der bærer det også frukt.

Som tidligere tilbyr vi også denne gang praktiske råd og hjelp til forbedelser og gjennomføring.

**Menigheter som ønsker besøk,
bes kontakte sr. Anne Bente:**

Anne.Bente.Hadland@katolsk.no, eller telefon 23 21 54 10.